

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Eperjesnek

jelentenek egyre ragyogóbb dicsőséget a harctéri
 jelentésekből kiemelt vastag feketebetűs dicséretei
 a 67-ik gyalogezred hősiességének. Szívünket do-
 bogtató, lelkünket lázasító szavak ezek! A sárosi
 fiúk, vetélkedő egyetértésben a székesfehérvári és
 a somogyi rettenetességekkel: megint keserű bánat-
 nak adták a muszka cár szívét. A mienket pedig
 fel-felujjongó büszkeségnek.

Csak így tovább, ti Rákóczi földjén termett
 ellenségrémítők! Csak így tovább, ti muszkahegyi
 szóró utódai a branyiszközi honvédeknek! Csak így
 tovább és biztonnyal hisszük: nem lesz szükség a
 harmadik téli hadjáratra! Mire a Hegyalja hír-
 szerző tőkéin aranyszín nektárrá olvad a nyári

nap mámorító heve, a ti homlokotok fölé is oda-
 szövédik a békességszerző magyar honvédek tűn-
 dőklő glóriája!

Csak így tovább, ti magyar dicsőségért vérző
 sárosi fiúk, és azok a feketebetűs tudósítások,
 melyek tirólatok hoznak nekünk reménynövesztő
 hírt, átfényesednek a történelem tényeit őrző,
 örökké ragyogó aranybetűkké! A ti véretekéből
 és az édesanyátok, a fohászos mátkátok könnyei-
 ből tündöklő szivárvány szövődik az égre és az
 a szivárvány a magyarság dicsőséges békéjét
 fogja jelenteni.

Csak tovább, hős fiúk! Egy ezeréves ország
 fohásza epedez békeszerző dicsőségtekért!

Miniszterek Sárosban.

Sáros oroszdúlta, sokat szenvedett földjének
 magas vendégei voltak augusztus 21-ikén.

Nem hivatali kötelességük, hanem résztvevő
 szívük hozta hozzánk, hogy tanúi legyenek a
 romok eltakarításának, amely a magyar nemzet
 áldozatkészségéből és a kormány gondoskodásá-
 ból úgyszólván nyomban az ellenség kitakarodása
 után megkezdődött s azóta szépen előrehaladt.

Programm szerint augusztus 21-ikén hajnal-
 ban robogott be a különvonat Bártfára, mely
 a magas vendégeket hozta.

A különvonaton érkeztek: br. Ghillány Imre
 v. b. t. t., földművelésügyi miniszter, Sándor János
 v. b. t. t., belügyminiszter, gr. Khuen-Héderváry
 Károly v. b. t. t., a Hábortúban Feldűlt Tűzhelyeket
 Felépítő Orsz. Bizottság elnöke, gr. Majláth József
 v. b. t. t., Szinyei-Merse István főispán, Dókus
 Gyula kir. tanácsos, alispán, Thék Endre udvari
 tanácsos, Kovács Gábor miniszteri tanácsos, gr.
 Széchenyi Emil, Kampis János miniszteri osztály-
 tanácsos, Szántó Mihály főerdőtanácsos, Nagy
 Virgil műegyetemi tanár, Grishaber István al-
 ezredes, Banneth Sándor, a Hábortúban Feldűlt
 Tűzhelyeket Felépítő Orsz. Bizottság igazgatója,
 dr. Magyar Lajos, a belügyminiszter személyi
 titkárja, azonkívül Lakatos László, Mohácsy I.,
 Radisits Elemér és Pivány I. a fővárosi sajtó
 képviselőiben.

Dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t., a M. T. A.
 elnöke, a sárosi segélyakció megteremtője s a

bizottság elnöke, Bujanovics Gyula főispán,
 titkárja, br. Ghillány József kíséretében még meg-
 előző nap érkeztek Bártfára, ahol Zsebráczky Géza
 esperes-plébánosnál szálltak meg.

Zsebráczky a vendégeit vacsorával várta, melyen
 résztvettek még Szepesházy Imre orsz. képviselő,
 Bánó Iván határrendőrségi tanácsos, Berzeviczy
 Zsigmond gazd. felügyelő, dr. Dessewffy István
 vm. tb. főjegyző, Fekete Elemér polgármester és
 Szakmáry Géza főszolgabíró.

A vacsorán a házigazda felköszöntötte dr.
 Berzeviczy Albertet, aki gyönyörű tószobán vá-
 laszolt.

Augusztus 21-ikén reggel 7 órakor a bártfai
 állomáson közös reggeli volt, melynek végeztével
 a társaság automobilon és auto-omnibuszon
 Zboróra ment, majd innen Alsópagyonyra. Itt meg-
 tekintették az építkezést. A miniszterek, akiket
 Blickhardt József mérnök kalauzolt, minden iránt
 a legnagyobb érdeklődést tanúsították.

Alsópagyonyról útjukat — Felsővízközön át —
 Sztropkóra vették. Sztropkó megtekintése után
 a társaság visszatért Felsővízközre, ahol a segély-
 akció helyiségében ebédhez ültek.

Ebéd közben Bujanovics Gyula főispánunk
 a Hábortúban Feldűlt Tűzhelyeket Felépítő Orsz.
 Bizottság elnökét, gr. Khuen-Héderváry Károlyt
 és dr. Berzeviczy Albertet, a sárosi segélyakció
 elnökét köszöntötte fel. Gróf Khuen-Héderváry
 a felköszöntésre válaszolt.

Az ebédén hivatalosak voltak a vidék intelli-
 genciájából: Gallotsik István és Spillenber Barna
 főszolgabírók, Martényi András esperes-plébános,
 Hreblay Emil gazd. felügyelő, Papp László mér-
 nök és Holénia László szolgabíró.

Ebéd után a miniszterek megtekintették
 Ladomérvágását, Ladomérmézőt és Felsőhun-
 kóczot. Itt Papp László építésvezető mérnök
 kalauzolása mellett jártak.

Majd visszatértek Felsővízközre, ahonnan
 d. u. 5 órakor folytatták útjukat Bártfafürdőbe.
 Itt az Erzsébet-szállóban közös vacsorához ültek,
 melyen résztvettek még: Bornemisza Ádám ny.
 főispán, cs. és kir. kamarás, Bornemisza Lajos
 orsz. képviselő, Tahy József alispán, udv. tanácsos,
 Bánó Aladár vm. főjegyző, Fekete Elemér polgár-
 mester, Zsebráczky Géza esperes-plébános, dr.
 Mankovics Rezső városi főorvos, dr. Weisz Bernát
 kir. közjegyző, Szakmáry Géza főszolgabíró, dr.
 Tóth Miklós h. rendőrkapitány és Spóner Sándor
 földbirtokos.

Vacsora után a miniszterek társaságukkal Bárt-
 fára tértek vissza. A különvonatban éjszakáztak
 és aug. 22-ikén a hajnali órákban visszautaztak
 a fővárosba.

Dr. Berzeviczy Albert Bujanovics Gyula fő-
 ispán társaságában automobilon Eperjesre utazott
 s innen még aznap délután Berzeviczére, bir-
 tokára ment.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
 KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

oldal.
 a mező-
 : jussom
 enti ama
 titkárral
 és nélkül
 D. J.
 ágos Or
 r 17-iken
 orvoszo-
 t, melyen
 folytató
 retkezők-
 az orvos
 átogatási
 minden
 étszerese.
 igitanyoly
 onzultáló
 iáziorvos
 es külö-
 vételével
 családjai,
 VIII. fiz.
 t, szülés,
 almi or-
 kor. Az
 Intézeti
 igonként
 tásnál a
 ég pedig
 óra 10
 llenkező
 látoga-
 aumóhl
 ischnitz
 Manó,
 ula, dr.
 ső, dr.
 stvänné,
 jpiacon
 ával. A
 gáltassa
 Hadi-
 reségadó
 2316 95
 2231 46
 4830 45
 8042 20
 444 50
 1252 50
 808 85
 674 -
 3714 10
 788 58
 9009 84
 215 -
 1939 53
 581 10
 995 78
 756 07
 350 -
 -
 570 -
 982 50
 469 80
 020
 290
 730
 40
 603 00
 535 03
 -
 401 40
 149 32
 154 -
 797 35
 159 95
 159 95
 109 40
 -
 9294
 0785

TEREM.
 egyes foga-
 ina-koronát,
 rágásra ki-
 asználható,
 ízléses kivi-
 k; valamint
 gtömés
 ban.
 SA Fő-utca 65.
 :: I. emelet
 jó és szép mun-
 országos kiállí-
 mulónak
 vet be-
 bb hat
 tt ifjút.
 vnyomdája
 59. sz.
 EZ
 változatlan
 megóvja a
 adarak kár-
 , férgectől.
 Ezerszeresen
 yok. Olcsó.
 Újpesten.
 erünk.
 mellett:
 ajat,
 csöt
 minőségben.
 SA
 17. Sürgöny-
 József 14-50.

Sáros szegény földje meleg szeretettel, lelkesedéssel látta vendégeit az ország első férfait, akiket óriási elfoglaltságuk közepette idehozott érdeklődésük. Idehozta őket, hogy mindenről személyesen győződjenek meg. Úgy tudjuk, hogy megelégedésük a látottak felett teljes, s avval a tudattal távozhattak tőlünk, hogy Sáros földje nemcsak szenvedni tud, de kreálni is. Hogy vezetősége nehéz feladatát teljes odaadással végzi és segíti e hú föld hú népét.

Maximált

világot élünk. Maximált ára van ma már minden főbb élelmicikknek. Az árdrágítást hatóságaink igen bölcsen s igen szigorúan ellenőrzik.

S mégis, bizonyos privilegizálást látszanak élvezni kávészármazók, akik tetszés szerint máról holnapra emelik árait. Nem hisszük, hogy hatóságainknak nem volna módjuk a kávészármazók szemben is érvényesíteni az árdrágítót sújtó szigorú rendelkezéseket. Hogy eddig nem tették, csupán annak tulajdoníthatjuk, hogy nem terjedt ki a figyelmük rájuk. A figyelem felkeltése a sajtó kötelessége.

Mi megtegyük kötelességünket.

A felhangzó ellenetést, hogy a kávéházi cikkek nem volnának elsőrangú élelmiszer-cikkek, már eleve sem fogadhatjuk el.

Ellenkezőleg. A kávéházak már-már az étkezők szerepét kezdik átvenni. Hiszen egész menu-keket kaphat az éhes utas egy-egy kávéházunkban.

S a kávé mégis teljesen szabadon, minden hatósági ellenőrzés nélkül emelheti éppen a legelsőrendű élelmiszer-cikkek árait. Miért? Mert őt a kávéház — ez a modern köztársalgó — füstös nimbusza védi. Holott éppen a most legszegényebb lateiner- osztály találkozik, étkezési szórakozóhelye a kávéház, melynek boldog tulajdonosa könyörtelen 200–700 százalékos nyereséggel dolgozik azon címen, hogy füstös helyiséggel és néhány lappal, folyóirattal szolgál a rászoruló közönségnek.

Hogy százalék-számításunk nem túlzott, alábbi hiányos tapasztalati árjegyzékből minden olvasónk kiszámíthatja.

Egyik elsőrendű kávéházunk árjegyzékéből közöljük a következő árat:

Tea 80 fillér.

Málnaszörp 70 fillér.

Három tojásból rántotta 1'56 kor.

Fekete 40 fillér. 1 üveg sör 1 kor.

Három lágy tojás 1'06 kor. stb.

S ha még ehhez hozzászámítjuk a szokásos 20 fillér borraivalót, úgy egy málnaszörp 90 fillérbe, egy tea 1 koronába stb. kerül.

A borraivalót okvetlenül hozzá kell számítanunk, mert a gazda 60 koronát fizet havonta a kiszolgálóknak, ebből pedig, jól tudjuk, meg nem élhetnek.

S azt hiszi a nagyközönség s a hatóság, hogy ezek az árak megmaradnak?

Hacsak a hatóság, mint Aradon, nem állja útját ennek a helyzetkiaknázásnak, úgy az árak újból 20–50%-kal emelkedni fognak.

Sőt. Már is hallottunk efféle szándéknyilvánítást.

Hármasok tornajátéka.

Őfelsége születésnapjának évfordulója alkalmából a rossz időjárás folytán aug. 21-ikére halasztott, megkapóan érdekes és élvezetes versenyt rendezett 3 as honvéd-tűzéreink pótütegének parancsnoksága.

Most, amikor a háborúnak örökösen hullámzó áradata gondterhesebben fogja meg az emberi lelkeket; most, amikor a katonai vonatkozású, dolgok mindenre ráütik a történelmi idők véres komolyságának bélyegét: tűzéreink tornajátéka mindezt elfeledtette velünk, lovon, ágyú és gyalog bemutatott nagyfokú testi ügyességükkel, rugékonyságukkal, szellemi frissességükkel csupán gyönyörködtettek bennünket s csak most utólag jutott eszünkbe levonni e gimnasztikákra vonatkozó tanulságot, hogy mindez nem hiába történt s hogy mindennek megvolt az a titkos célzatosága, melyből a jövőre is reményt, lelkesedést meríthetünk, s hogy egy pillanatig se essünk kétségbe, míg azt látjuk, hogy ilyen értékes emberanyagot van módunkban a harcterekre kiküldeni.

Pfannl Jenő honvéd-tűzérkapitány, pótüteg-

parancsnok eszméje volt a versenyt, amit oly nagy szeretettel koncipiált meg, hogy minden egyes katonájába beleöntötte a legnagyobb katonai erényt képező lelkesedést és mozgékonytápot s amennyiben e tulajdonságok az eszméből testet öltöttek, ezzel elérte azt, ami minden parancsnok vágya kell hogy legyen: előbbre vitte embereinek nagyon fontos katonai nevelését, kik egyrésztől tűzbe mennek érte, másrészt pedig mindenre képesek, hogy nagy ügyünk dicsőséges befejezését elősegítsék.

Jól tudja azt a pszichológiai igazságot, hogy komoly időkben is az emberi érzések skáláin élénken vidító hangokon kell játszani, azt is átérzi, hogy a katonának második fegyvere a jó kedély, a könnyű szív; s az ilyen vezetés szelleme hatja át az egész pótüteget.

Ma már a modern hadvezetés is belátta, hogy a fronton harcoló katonáink szellemét is frissíteni kell s hogy a testi erő nem fejlődhetik a lelki energia rovására, vagy ha igen, mit sem ér s azért, nem pedig ötletszerűen hozta be, hogy ott, hol a harcéri helyzet megengedi, a katonáknak mozikkal, apró színházakkal, könyvtárakkal — szóval irodalommal stb. szórakoztatást nyújtsanak s igyekezni kell a tisztikarnak a harcosok kedvét, jó kedélyét minden nemes módon ébren tartani.

A versenyt a football-pályán folyt le, a helynek oly nagyszerű megválasztásával és beállításával, mintha csak e célra lett volna teremve.

A versenyszámok hosszú sora csupa érdekesség volt, egyes számok pedig valósággal csodálkozással kötötték le a közönség érdeklődését, annál is inkább, mert ilyesmit a legértékesebb esetben volt módjában látni.

A verseny lovas és fogatos számait *Kopecsky* Rudolf főhadnagy rendezte akkora talentummal és bravurral, hogy minden lovasának dicsérete az ő mesterművét igazolta.

Különösen azért érdemel elismerést e tény, mert úgynevezett nyers (újonc) lovakat törtek be a szép mutatványokba s azokat néhány nap alatt bedresszírozni, akadályokon ugratni, vívás közben féken tartani: nagy hozzáértést és szakismeretet kíván s így a főhadnagy produktuma fényesen igazolta fogatostizti rátermettségét.

Különösen kivált a lovasok közül *Fap* sza-

TÁRCA.

Egy nadrág románca.

Irta Hegyaljai Kiss Géza.

Gutmann úr, nem annyira az ószövevény, mint inkább az ószövevény avatott mestere, hat óra után két perccel megjelent az előadásra. Ahogy a kapun belépett, már tudtuk, hogy ő jön. Elárulta a lépése. Erős, csizmás léptek, melyek azonban nem olyanok, mint a fáradtan nyugodt paraszti léptek. Inkább a vadász jár így, aki egész nap kóborog, ókumlál, szimatol, alkonyatkor aztán biztosra megy. Főképp a biztosság jellemezte most ezt a közeledő zajú járást. Az léphet így, aki minden portán otthon van a városban és hogy a ködös sötétben is rátalál az előszobájú küszöbére, a diákkamarába nyíló kilincsré, határozottan mutatja, hogy nem most először jön ide. Ez a diszkrét kopogtatás... igen, ez ő. A köszöneté bizalmas hangján érzik, hogy olyan helyre jött, ahol ő otthon van: diákszobába. És pedig «hivatalos ügyben», mert nemcsak a barna, görbe bot van a karjára akasztva, nemcsak hogy a pipaszár kívánczik ki a félhosszú fekete télikabátzsebéből, ahol rövid pihe-nőket szokott tartani, hanem a hóna alatt ott szerénykedik a hivatalos eljárás elmaradhatatlan kelléke és elkophatatlan jelképe, a zsák is. A zsák ugyan állandóan vele van, de ha nem biztosra megy, akkor a nagykabát belső oldalán, szíve felett összehajtogatva rejtőzködik.

Gutmann úr a zsákot *puskának* nevezi. Ő nagyon is gyakran interpellálja meg az embert: Nem mutatkozik valami *puskának*? Mihelyt «mutatkozik», mint a vadász, ha meglátja a vadat, menten rákapja a «puskát».

Ez a három kellék jellemzi félreismerhetetlenül Gutmann urat: a bot, pipa és a zsák. A csizma csak átmeneti szerelvény a téli náthatermesztő időjárásra való tekintettel, nyáron cipő választja el a talpát az anyaföldtől (már persze csak úgy, ha nem lyukas). No a pincse az télen is ugyanaz, ami nyáron, sőt ugyanaz, ami tizenkét év előtt volt, ez azonban nem egészen elválaszthatatlan tőle, mert például a jelen esetben is levette, megadván az úri helynek dukáló tisztességet és letette egy ládára. Az egészen természetes, hogy kemény gallért visel és nyakkendőt. Ruháján is meglátszik, hogy az «kezdetben» az úri rendhez tartozott vala; ha aztán az idők kiméletlen vasfoga nagyon beleakadt valahol, Gutmann úr néhány ügyes öltéssel vagy virító folttal *kireperálta* a szakadásokat.

Az arcát már bajosabb leírni, mert abból nem sokat látni. Pedig érdekes ábrázat a Gutmann úré. Különben se nagy koponyája az arcnál úgy elkeskenyedik, mint azoké az egérfajta kis emlősöké, melyek abból táplálkoznak, amit mások gyűjtöttek vagy mások elhánytak. A feketéből deresre színtelenedett, sűrű, kurta szakáll, a vékony, de tömört bajusz, vastag szemöldök, a homlokra lecsúszó haj úgy elfoglalnak a képen minden helyet, hogy alig látni valamit a

vonásokból. Szája környéke annyira be van növe, hogy csak beszédközben piroslík ki a szimplametszésű szűk szájszél, de ilyenkor aztán elővillan a pompásan egészséges fogsor is. Orra kicsi, sima szabású, de a szimatát megirigyelhetnék a legtekintélyesebb detektívek is. Hát még a szeme! Szűrős, fekete, bennülő, de szinte csalhatatlan. A kifejezése is olyan, mely elárulja, hogy a homloka mögött helyesen működnek az *üzletszabályzat* kerekerei. Mert körülbelül a körülményekkel számotvető, az üzleti tapasztalatokat állandósult tételekbe foglaló józan ész az, amit ő *üzletszabályzat* néven gyakorta emleget, mint mérvadó díjszabási közeget. Ennek alapján, amit az a két apró biztos szem megnez, az már meg is van becsülve. (Az eladó szempontjából persze: *le* van becsülve.)

Külön figyelmet érdemel Gutmann úrnak a beszédmodora. A zsidó zsargon erősen «há»-zó természete őt is jellegzetesen befolyásolja, a végső szótagokat ő is elnyújtja, fel is emeli, de nem rántja oly kiáltozva fel, mint galíciai elvtársai, kiknek hanghordozása ezért hasonlít annyira a kotkodácsolásra. Inkább a megfontoltság, az a tempósság érzik a beszédje módján, ami úgy hozzátartozik egész mivoltához. És ez a vonatott előadásmód oly természetes összhangban van azzal a félig rejtett sunyi humorral, mely észrevétlen fakasztja kacajra a hallgatóságot. Persze ezt nagy mértékben segítik elő az ő extra kifejezései, melyek talpraesett és komikus voltuknál fogva nagy vonzóerőt gyakorolnak.

enyjáték, amit
 hogy minden
 nagyobb kato-
 zékonytágot
 szemből testet
 en parancsnok
 te embereinek
 kik egyrésztől
 edig mindenre
 ösleges befeje-

gaszágot, hogy
 rzése skálán
 átszani, azt is
 ik fegyvere a
 z ilyen vezetés
 eget.

tés is belátta,
 k szellemét is
 em fejlődhetik
 igen, mit sem
 ien hozta be,
 megengedi, a
 zakkal, könyv-
 b. szórakozta-
 a tisztikarnak
 minden nemes

rán folyt le, a
 tásával és be-
 olna teremtve.
 a csupa érde-
 ig valósággal
 nség érdeklő-
 it a legritkább

maik *Kopcsky*
 a talentummal
 ának dicsérete

merést e tény,
 lovakat törtek
 at néhány nap
 ugratni, vívás
 értést és szak-
 y produktuma
 átermettségét.
 özül *Pap* sza-

nyira be van
 piroslik ki a
 ilyenkor aztán
 ogsor is. Orra
 t megirigyel-
 ctivek is. Hát
 ülő, de szinte
 an, mely el-
 helyesen mű-
 i. Mert körül-
 ető, az üzleti
 e foglaló józan
 ven gyakorta
 zveget. Ennek
 os szem meg-
 e. (Az eladó
 stülve.)

mann úrnak a
 rősen «há»-zó
 efolyásolja, a
 el is emeli, de
 t galíciai elv-
 zért hasonlít
 b a megfon-
 zédje módján,
 ltához. És ez
 észetes össz-
 sunyi humor-
 ajra a hallga-
 segítik elő az
 ett és komikus
 akorolnak.

kaszvezető, ki ideálisan szép lovaglásával bámulatba ejtette a közönséget s persze a legtöbb díjat ő vitte el. Külön tanulmány, ahogy ez a tűzér szórán felül a lovára s ahogy hatalmában tartja a lónak minden mozdulatát. Megjegyezzük, hogy e lovas Pfannl kapitány tanítványa, ő, a kiváló lovas, tanította a mesterlovaglásokra.

Ugyancsak nagy elismerés illeti igen szép lovaglásokért *Kovács* nyilvántartó, *Fohner* és *Reiszek* főtízmeistereket és a többi lovasokat, kik mindannyian a közönség nagy elismerésével találkoztak.

Legérdekesebb mutatvány volt a «lovaglás öltözködéssel», mely úgy hatott a nézőre, mint egy slágernek tartott cirkuszi produkció, humoros részével és nagy ügyességet igénylő természetével. «Gátugrás, azzal, hogy a lovas kezében tányért és abban mozgó, nagyszemű, gömbölyű szilvát tart, melynek nem szabad kiesnie», már magában is olyan attrakció, hogy akármelyik cirkuszlovast a sárga irgység fogná el láttára.

A gyalogos mutatványokat *Bollner* Béla és *Toldy* Olivér főhadnagyok rendezték.

Annyi ügyesség, találtkonyosság, humor volt ezekben a jelenetekben, hogy csodálkozással adózunk a főhadnagyoknak, kik oly szép szakértelemmel rendezték.

A legénység nem katonai merevséggel, de mégis a biztos fegyelem érzetével, hogy úgy mondjuk, kedves kötelességgel végezte kisebb-nagyobb ügyeskedéseit s mindegyiken meglátszott, hogy nemcsak «úgy példának okáért», hanem tényleg ki akar tenni magáért és a pót-üteg becsületéért.

Gyaloglás le- és felöltözködéssel — kacagtatóan mulatságos látvány volt s szögezzük le mindjárt, hogy e komikus mutatványok eszméi oly emberek agyában születtek meg, kik két évnél több időt töltöttek a harctéren s jellemzően mondjuk ezt azért, hogy megcáfoljuk egyes rosszmájúak vélekedését, kik azt hiszik, hogy harcosaink kesernyés epehangulatot hoznak a harctérről.

Volt még futás sörivással, hordógurítás, kötélhúzás, lepényevés s a közismert *Toldy* főhadnagy bohócái groteszk öltözködésükkel, figurális — Augusztus-szerű — mozdulataikkal és versenyzésük-

kel, komikus temetésrendezésükkel nagy hatást értek el.

Az utolsó szám: fogatolt ágyúk (4) felvonulása különféle alakzatokban — csodálatosan szép látványosságára különösen ránehezedett az érdeklődés súlypontja. A szakértő elismerte, a laikus megcsodálta a gépszerű pontossággal történő variációkban gazdag meneteléseket; a hatfogatúknak a legszűkebb terepen való megfordulásait, tagozódásait, pontos elosztódásait, hol ágyú ágyút, ló lovat, tűzér tűzért úgy fedezett, mintha a parancsszó villanyosgomb volna s melynek nyomására óraszerű pontossággal működik nem az élettelen gép, hanem egy ember- és állatcsoport s hol az összműködés fényes igazolása történt megint nem ok nélkül és nem hiába, hanem azzal a nyilvánvaló sejtéssel, hogy így kell menni mindennek a harctéren s ha ember, állat végzi egyöntetűen és harmónikus kötelességet, ott hibák nem történhetnek, ott megvan minden remény arra, hogy céljainkat elérjük.

Persze a vége mi lehet a cirkuszprodukcióknak? — elsütik az ágyút: vaktöltéses gyönyörű összűz fejezte be az ünnepélyt meglepetésszerűen s a hölgyek körében kis ijedelmet okozva, mert nem számították rá. A lövések megint csak eszünkbe juttatják a háborút, de nyugodtan mentünk hazafelé, mert büszkék és bizalommal teltek voltunk katonáinkra.

Végül megjegyezzük, hogy a versenyzők működését zsüri ellenőrizte, kik az arra érdekeseknek a pénzbeli díjakat is kiosztották. A zsüri tagjai: Kalmár őrnagy, a sóvári tarackos-üteg parancsnoka, Ruppert kapitány, a 15-ik tarackos-üteg parancsnoka és Pfannl kapitány voltak.

A versenyen ott volt Eperjes város előkelő polgári és katonai közönsége s kivonultak az itt lévő póttestek legénységei.

A verseny alatt katonazenekar játszott. Az előzékeny rendezőség a szépszámú közönséget gazdag hideg-büffével várta.

Dr. H.

oooooooooooooooooooooooooooo

Szeretetadományokat
 kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi külö-
 nitménye, Budapest, IV., Váci-utca 38.

Hogy miért neveztetik ő mesternek?
 Hja, neki ezt a megtisztelő címet a pataki akadémia két fakultásának több évtizedes közvéleménye végérvényesen adományozta, éppúgy, mint a Tudományos Akadémia a doktori címet a maga kitüntetettjeinek. Különben is Gutmann úr rászolgált erre tanulságos szakelőadásai alapján. Ifjabb éveiben ugyanis mint csendőr szolgálta hazáját, miközben a Büntető Törvénykönyv egyes részeiben oly meglepő jártasságra tett szert (tudja, hogy «mit mond a *pharagrafus*»), hogy minden jogásznemzedék csodálattal és ennek fejében többé-kevésbé elnyűtt ruhadarabokkal adózik neki. A theologusok elismerését pedig az ó-heber iratokbeli tájékozottságával vívta ki. Szó ide, szó oda, Gutmann úr harminc év óta otthonos a kollégium környékén s elméleti kiváltságai révén annyira megnyerte az ifjúság közbizalmát, hogy szinte nem is diák, aki nem hozzá fordul — pillanatnyi pénzzavarok idején. És Gutmann úr, amellet, hogy ebből él, büszke is erre, mert hiszen ma már nem egy kiváló emberről mondogatja el, hogy az is az ő neveltjei közé tartozik.

Ily érdeemes mult után hogyne volna ő szívesen látott vendége a diákkamaráknak! Az üdvözlések után rögtön rátér a «tárgyra», mely a mai előadás (helyesebben: eladás) alapjául szolgál:
 — No thessék mutatni, hogy lássam azt a *phurtekát*.

Az ágy karján eltélésre szántan gubbaszt egy csíkos fekete nadrág. Hajdan mint szaket-

hez való dísz-ruhadarab kezdte pályafutását, de a történelmi gázkodtatások folytán oly sűrűdások, szakadások keletkeztek rajta, hogy nincs más hátra, mint átadni a Nirvánának, amit jelen esetben néminemű «ellenérték» mellett Gutmann úr zsákja képvisel. De milyen nehezen jut be még oda is! Herr Gutmann rosszalólag csóválja a fejét:
 — Harmadosztályú phurteka. Hetven krajcárér ide thecik adni?

A diáknép méltatlankodva zúgja:
 — De mit gondol Gutmann úr?! Hisz ez egy finom nadrág. Azért, hogy néhol kopott? Egy pengőt nyugodtan adhat érte.

Mert hallva, hogy a mester íte van, a szomszéd szobákból is szállingóznak a fiúk befelé. Egyik letelepszik a ládára, másik az ágyra dől, a harmadiknak jól esik az asztalhoz támaszkodni. E sorok szerény írója az ágy karján trónol, hogy onnan, mint a történet tárgyilagosa magaslatáról, krónikáshoz illő higgadsággal ítélhesse meg az eseményeket. A nadrág tulajdonosa izgatottan méregeti lépteivel a szoba csekély távlatait, várja már a mester döntő véleményét.

Nehezen ütődik nyélbe az üzlet, mert a fiúk lelkesen ragaszkodnak a pengőhöz, de a mester hallani sem akar róla. Kifeszíti szeg ny nadrágot a tenyerén, úgy mutatja:

— Tessenek megnézni urak, hát mi ez, nadrág? Ócskaság. Még hetven krajcárt sem szabad ígérni érte, mert az üzletszabály nem ír elő csak egy koronát, de hát mit csináljak?... Hát tetszik tudni mit? Adok érte hetvenöt krajcárt, oszt kész.

SZÉCHENYI-KÖR.

Az Eperjesi Széchenyi-kör államilag segélyezett zeneiskolájában az 1916/17. tanévre a beiratások szeptember 1., 2. és 4-ikén d. u. 3—6-ig az intézet helyiségében, Fő-utca 17. sz. a. (földszint) tartatnak meg. Tanítás kezdete szept. 5-ikén. :: Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gömörvármegyei Tompa-társaság.

Gömörvármegye lelkes közönsége azzal akarja nagy fiának: Tompa Mihálynak születése századik évfordulóját megünnepelni 1917-ben, hogy a vármegye díszközgyűlést tart és ugyanekkor alapítják meg a Gömörvármegyei Tompa-társaságot, amely, az Eperjesi Széchenyi-kört véve mintaképpül, ápolná az irodalmat, a műveltséget és terjesztené a magyar nemzeti érzést, műveltséget és a magyar nyelvet. A Tompa-társaságot előkészítő bizottság, amely a vármegye legelőkelőbb uraiból állott, aug. 14-ikén tartotta meg Rimaszombatban első értekezletét. Erre az értekezletre Gömörvármegye lelkes alispánja, Lukács Géza a megye közönsége nevében meghívta a Széchenyi-kör titkárát, dr. Wallentnyei Samut is, hogy az előkészítő-bizottságot tájékoztassa a legkiválóbb vidéki kulturegyesületnek, a Széchenyi-körnek eredményes munkásságáról, körvonalazza, mi lenne a megalakítandó Tompa-társaságnak feladata, működési köre, szervezete stb. A Széchenyi-kör titkára készséggel engedett a kitüntető meghívásnak, amely csak megtisztelő volt a Széchenyi-körre és a titkárra egyaránt, másrészt legszebb kötelességének tartotta megjelenni ott, ahol a magyar nemzeti kultúra felvirágoztatására irányuló mozgalom sikeréhez ő is hozzájárulhat.

Az érdekes és eredményében felemelő értekezletről Gömörvármegye hivatalos lapja az alábbiakban számol be:

A Tompa-jubileum előkészítő-bizottságának ülése.

A vármegye azon illusztris mozgalmának, hogy Tompa Mihály születésének százéves évfordulóját ez alkalom nagyszerűségéhez mérten

— Gutmann úr, maga Olcsó János. Hát kilenc hatost nem megér az a nadrág?

Gutmann úrral nem lehet birni. Példákat hoz elő a közelmúltból, hogy milyen finom egy nadrágot vett ő a minap másfél koronáért; tiszta új..., hogy nem megy úgy az üzlet, mint máskor, mert a legjobb *páciensek* elmentek Galiciába arbájt munkára stb. stb., elég az hozzá: kiveszi börtárcáját és leolvass az asztalra nyolc, azaz nyolc hatost.

— Nem lehet többet, hisz ha lehetne, én adnék... és a nadrág eltűnik a zsákban, a nyolcvan krajcárak a diákszobában.

Szent a béke. Az egy korona hatvan fillér ujdonsült tulajdonosa jókedvűen sodor egy nyolcast, Gutmann mester nyugodt, elégtűl mozdulattal húzza elő a pipát, a tenyeréhez üti, megszipantja s mikor meggyőződött, hogy pontosan szelel, megtömi és ahogy bodorodik belőle a füst, úgy kerekedik ki egyik mondat a másik után.

Most jön az előadás tanulságosabb része. Mert Gutmann úr az ócska szövegekkel való beható foglalkozás közben ugyancsak megtanult belelátni az emberi lélek szövvényeibe. Amit fürkésző szeme itt-ott észrevesz, az jóízű előadása folyamán mint hasznavehető tapasztalat oldódik fel. Elképzeltető, milyen ösmeretségnek örvend ez az apró nyereségekből éidegélő üzletember, aki nemcsak Patakon, de még a környékbeli falvakon is a lakosságnak úgyszólván minden rétegevel üzleti érintkezést tart fenn

3. oldal.
 a mező-
 : jusson
 enti ama
 titkárra!
 és nélkül
 D. J.
 ágos Or-
 r 17-ikén
 orvosso-
 t, melyen
 : folytató,
 zetekzők-
 az orvos
 átogetási
 minden
 étszerese.
 ugyanoly
 onzultáló
 tázi orvos
 es külö-
 vételével
 családjai,
 VIII. fiz.
 t, szülés
 lalmi or-
) kor. Az
 Intézeti
 igonként
 tásnál a
 ég pedig
 t óra 10
 llenkező
 látoga-
 taumóhl
 uschnitz
 Manó,
 ula, dr.
 zsó, dr.
 stvánné,
 úpiacon
 ával. A
 gáltassa
 Hadi-
 reségadó
 2316 95
 2231 46
 4830 45
 8042 20
 444 50
 1252 50
 7808 85
 674 -
 3714 10
 788 58
 5909 84
 215 -
 1939 53
 581 10
 995 78
 756 07
 350 -
 -
 1570 -
 982 50
 469 80
 020
 290
 730
 40
 600
 585 03
 -
 491 40
 149 32
 354 -
 797 35
 250 95
 209 05
 809 40
 -
 -
 9294
 0785

ünnepeje, aug. 14-ikén, hétfőn délben volt az első lépése, amikor is az ünnepséget előkészítő bizottság első ülését tartotta a vármegyeháza kisebbik tanácskozási termében.

Az ülésen Lukács Géza alispán elnökölt s a jegyzőkönyvet dr. Söldos Béla várm. másod-főjegyző vezette.

Jelen voltak: Kubinyi Géza főispán, Bornemisza László és Fáy Gyula nyug. főispánok, Széman Endre prelátus plébános, Ruzskay Gyula ref. lelkes, dr. Wallentinyi Dezső tanár, Kármán Aladár h. kórházi igazgató-főorvos, Gál István várm. aljegyző, lapszerkesztő.

Jelen volt a gyűlésen a vendégképen meghívott dr. Wallentinyi Samu eperjesi tanár, az Eperjesi Széchenyi-kör titkára.

Elmaradásukat kimentették: sipeki Balás Lajos v. b. t. t., megyés-püspök, Terray Gyula udv. tan., főesperes, Czinke István főesperes, Farkas Géza kamarás, Hanvay Zoltán és Samarjay Iános bizottsági tagok.

Az alispán a tagoknak s különösen a vendégképen megjelent dr. Wallentinyi Samunak szívélyes üdvözlése után felkérte nevezettet arra, hogy a létesítendő Tompa-kultúrtársaság céljainak körvonalazása érdekében s azért is, hogy a bizottság tagjai betekintést találjanak a kultúrtársaság életébe, vázolja az Eperjesi Széchenyi-kör céljait és munkásságát. Kijelenti, hogy a Tompa-kultúrtársaság csak akkor alakulhat meg eredményesen, ha minden rendelkezésünkre álló erőnket tömörítjük s ha a már létező kulturintézményeket az együttműködésre megnyerjük.

Dr. Wallentinyi Samu megköszöni a személyét ért bizalmat és Tompa Mihály iránt érzett kegyeletét tolmácsolja.

Az a hit, hogy a mai idők nem alkalmasak ily kulturális mozgalmak megindítására, teljesen helytelen. Kétségtelen, hogy a lelkünk ott időzik ahol értünk vezetnek a hőseink, de nekünk itthonmaradottnak elő kell készítenünk a jövő nagy Magyarországnak kulturális alapjait s elősegítenünk kell a nemzeti érzést és terjesztenünk a nemzeti nyelvet és nemzeti kulturát. Ez első-sorban az állam kötelessége, de az állam nem tehet mindent. Negyedik évtizede működik az Eperjesi Széchenyi-kör. Kétirányú a Kör mun-

De azért ne gondolja valaki, hogy ő mindent kifecseg. Őh nem. Gutmann úr maga a megtestesült titoktartás.

Ránézve két nagy kasztja «létezik» az embereknek; az egyik, amelyiktől vesz, a másik, amelyiknek elad. Az üzletszabályzatban aztán mindenki a neki megfelelő kategóriába van beosztva. Az egyik *első osztályú* phurtékát ad, a másik *handlerei*-t (gyári munka). De ez a megkülönböztetés csak látszólag ily «felületes» — már amennyiben ruhára vonatkozik. Gutmann úr az értéke fölül is tisztában van az embereinek tudja, hogy ki viszi valamire és ki marad egyszerűbb sorban.

A vevőinek is megvan a beosztása. Ezek közt legérdekesebbek az *erőszakos intelligenciák*. Hogy kik ezek? Segéd-félék, akik mindenáron urak akarnak lenni, úgy szeretnének járni, mint egy *intelligens* ember, hanem fizetni nem szeretnek a phurtékáért. Most azonban még ezekenél is több gondot okoz a mesternek az ötven-egy évesek kilátásba helyezett sorozása.

— No, magát nem viszik el öreg! — vigasztaljuk — ha valaki, akkor maga feltétlen «nélkülözhetlen».

... A végeken valahol estimára harangoznak, Gutmann úr elköszön pártfogoltjaitól és eltűnik a ködös éjszakában. Emlékezete azonban velünk marad az időknek végeztéig, mint derűs emléke egy ódon, elavult, elszigetelt, de soha, soha nem feledhető, bensőséges diákéletnek...

Patak, 1916. febr.

kassága: vármegyei és városi. A Tompa-társaságnak is egyesíteni kell ezen két irányzatot. Ezért volna jó a kultúregyesületek egyesítése. A vidéki munkásság négyirányú. Az első az *ifjúsági egyesületek* létesítése. A gyermek megtanul magyarul az iskolában, de azután nem törődik vele az állam és társadalom, az ifjúsági egyesületek igen jó folytatói az iskola munkájának. A művelődés, sport, tűzoltás a programjuk ezen egyesületeknek, melyek felbresztették a fiatalság kíváncsiságát a tudás iránt s a magyar nyelvben nagy haladást tettek. Az összetartozandóság érzetét is megteremtették.

A második irány: a *vetített képes ismeretterjesztő előadások* rendezése tanügyi férfiak bevonásával. Négy turnusra osztották be a vármegyét, minden turnusnak van egy vetítőgépe.

A harmadik irány: a *slójdantitás*, mely alapja a háziiparnak. A régi tanítók nem tanítják a slójdót, tehát tanfolyamot szerveztek Eperjesen.

A negyedik feladat: *népkönyvtárak* létesítése, amelyek a falusi kultúra alapjai.

Ezekon kívül a kiváló tanítókat jutalmazták, óvodákat létesítenek. Az V. és VI. oszt. gyermekek részére gyermeklapokat járatnak.

A Széchenyi-körnek Sárosban 12 fiókja van, melyek teljes autonómiával működnek.

A városi tevékenység felolvasások s hangversenyek rendezésében, olvasóterem és zeneiskola fentartásában s analfabéta-tanfolyam szervezésében merül ki.

Az egyesület anyagi erejének ismertetése után kijelentette, hogy nézete szerint egy gömörmezei hatalmas kultúrtársaság megteremtése lenne a legméltóbb megünneplése a Tompa Mihály nagyszerű emlékezetének.

A bizottság tagjai élénk érdeklődéssel hallgatták végig a részletes és nagyszabású előadást, amely egy, a kulturmozgalmakban tevékenyen szereplő egyéniség tudását és tapasztalatait foglalta magában.

Ezután Fáy Gyula, majd Bornemisza László nyug. főispánok szólottak. Az előbbi, mint a Gömörmezei Közművelődési Egyesület, utóbbi, mint a Gömörmezei Múzeum Egyesület elnöke szívesen üdvözlö a nemes eszmét, de mind a ketten aggályosnak vélik egyesületüknek a Tompa-kultúrtársaságba való beolvadását.

Kubinyi Géza főispán, Marton János és Széman Endre szólottak hozzá a felmerült kérdésekhez s végül az ülés eredményeképpen az alispán elnöklése alatt Széman Endre, dr. Wallentinyi Dezső és dr. Söldos Béla bizottsági tagokból álló albizottságot küldtek ki, amely hivatva lesz a létesítendő kultúrtársaság programját precízírozni, alapszabályait előkészíteni s ezeket a bizottság legközelebbi ülésén megtárgyalva átteszik majd az említett két kultúregyesülethez s ezeknek közgyűlései lesznek hivatva a csatlakozás kérdésében dönten.

Az ülés délután két órakor ért véget.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző*-nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térképmelléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
1 kor. 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

ROVÁS.

Térjünk csak vissza a régi rendhez! — legelőbb a piaci burgonya-kimérésnél s így az árnál is — ezt sóhajtja Eperjes piacról élő szegény közönsége. S ha segítségül hívjuk a legegyszerűbb sokszorozási műveletet, tisztán áll a tény, a sóhaj jogosultsága. Eddigéllel ugyanis egy mérő (ötödvéka) új burgonya ára 90 fillér volt. Rendkívül magas ár. S talán azért akartak a fogyasztóközönségen segíteni oly módon, hogy csak kilogrammonkénti kimérést engedtek meg. Kilogrammját most 30 fillérjével mérik. Egy mérő így most 1 korona 30 fillérbe kerül. No igen. Tudvalevőleg a burgonya most *még sokkal súlyosabb*, mint a későbbi. S ezt figyelmen kívül hagyták.

HIREK.

HOROVITZ IMRE DR.

Még ezekben a véres pusztulással teljes időkben is megrázó erővel hatott társadalmunkra dr. Horovitz Imre halálhíre.

Nemes egyénisége, nagy szaktudása, altruisztikus gondolkodásmódja, közvetlen szerény modora kiváltságos helyzetet biztosítottak számára társadalmunkban. Horovitz Imre fogalom lett; a tudós, gondos orvos, s a legszeretettelőbb felebaráti érzésű ember fogalma. A halál nagyértékű férfiútól fosztotta meg társadalmunkat, mely könnyes szemmel állja körül ravatalát.

Halálhírét — bár nem volt váratlan, hiszen hosszas betegsége idején aggódva virrasztott az egész város közönsége a halállal viaskodó férfiú ágyánál — mégis hihetetlenül fogadta mindenki. Senki sem tud belenyugodni a sors kegyetlen, igaztalan végzésébe. Augusztus 25-ikén d. u. 5 órakor halt meg, — férfikora delén. 46 évet élt. Életének majdnem felét, 22 esztendő mint orvos töltötte el az emberiség szolgálatában. Az eperjesi kir. törvénytörvényes orvos, az eperjesi jogakadémia előadó-tanára, városi tb. főorvos s a dispensaire egyik agilis orvosa volt. Özvegyén kívül atyja, dr. Horovitz Simon kir. tanácsos, jogakadémiai tanár s öccse, dr. Horovitz Gyula vm. ügyész, tb. főügyész gyászolja.

A család a gyász eset alkalmából a következő szomorújelentést adta ki: „Öz. dr. Horovitz Imréné szül. Fürst Márta — úgy a saját, valamint az összes rokonság nevében — fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje, illetve fiuk, fivérük, vejük és sógoruk: dr. Horovitz Imre kir. törvénytörvényes orvos, jogakadémiai m.-tanár, Eperjes sz. kir. város tb. főorvosa, a II.-od oszt. Vöröskereszt-díszjelvénynek — a vitézségi érem szalagján — tulajdonosa, fáradhatatlanul munkás életének 45-ik, boldog házasságának 15-ik évében, hosszú és súlyos szenvedés után f. évi aug. 25-ikén d. u. 5 órakor elhunyt. Felejthetetlen halottunkat f. hó 27-ikén d. u. 4 órakor fogjuk a Fő-utca 81. sz. halottas házból a helybeli izraelita sírkertbe örök nyugalomra kísérni. Sokan áldják emlékét, mert igaz barátja volt a szenvedőknek! Dr. Horovitz Simon kir. tanácsos, jogakad. tanár, apja. Propper Karolin, anyja. Fürst Samu, apósa. Fürst Samuné, anyósa. Dr. Horovitz Gyula, fivére. Dr. Strausz Zsigmondné, Schulmann Adolfné, nővérei. Dr. Grüner Fülöpné, dr. Frieder Márkné, Fürst Jenőné, sógornői. Dr. Strausz Zsigmond, Schulmann Adolf, dr. Grüner Fülöp, dr. Frieder Márk, Fürst Jenő, sógorai.“

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Napló. Kántortanítónők.

A háború kitörése előtt még ismeretlen volt a kántortanítónői állás. Ma már ilyen is van. A világháború teremtette meg a női pályának ez új típusát, melynek kétségtelenül a férfierő hiánya adta meg a lüktetőerőt.

Hogyan fognak megfelelni a nők ezen az új pályán, arról korai volna még beszélni.

A kántortanítói állás egyike a legterhebb munkaköröknek, nem azért, mert talán túlnagy szellemi tevékenységet kíván, hanem, mert az egyént folytonos és állandó munkára köti le. A kötelező napi 5—6 órás tanítás mellett tartozik temetni, a templomban orgonálni, sőt papot helyettesíteni s ha levitai jogkörrel van felruházva, akkor keresztelni is. A népesebb egyházközösségben sokkal több munkát kíván a kántorság, mint a tanítói állás. Emellett soha nincs pihenőideje, mert a szünidőt is lefoglalja a kántori teendő.

A folytonos munka mihamar felőrli a leg-erősebb fizikumot is. Innen van, hogy a férfiak csak az olyan tanítói állásokra pályáznak, amelyek nincsenek a kántorsággal egybekötve.

Vajjon sokkal gyengébb női szervezet elbirja-e azt a rengeteg munkát, amely a férfit is kimeríti? Ez az a kérdés, amely előtérbe tolu, midőn a nőknek a kántortanítói állásokra való alkalmazását látjuk.

Ismert tény, hogy a nők, a tisztán tanítói állásokban is sok szabadságot kérnek. Erre vonatkozik a kultuszminiszternek az a rendelete, mely csak erősen megokolt esetekben engedélyez a tanítónőknek szabadságot.

Mi szívesen elfogadjuk a nők indítókait a szabadságkérésnél, de a tapasztalati tényeket sem némíthatjuk el, melyek azt igazolják, hogy nagyon sok esetben indokolatlan a nők szünetelése.

A nő egy bizonyos ideig kitartó a munkában, de mihelyt érzi, hogy ereje csökkenőben, tüstént bekövetkezik a kedvetlenség s igyekszik elvesztett erejét munkaszüneteléssel pótolni. A férfi a «rogyásig» kitart. Ez a makacsság bosszút áll rajta, mert beáll a korai munkaképtelenség. Ha ez így van a férfiaknál, vajjon a nőknél nem katasztrofális befejezéssel fog-e járni a kántortanítói munkakör?

A másik ok, amely miatt mi nem ajánlhatjuk a nőknek a kántori teendők teljesítését, a komolyság veszélyeztetése a papi teendők teljesítésénél.

Az énekvezetés még hagyján, hiszen egy kellemes női hang csak fokozná a templomi ájtatosságot, de a szószéken való megjelenés már mosolyra ingerelné a hallgatóságot. Már az a tény, hogy a vallás igéit egy jól frizurázott hölgy fejtegeti, általános derűt, sőt hangos kritikát váltana ki. Vagy ha a temetésnél a pap mellett egy sikkes hölgy lépkedne, mint kántor, nem a komolyságot veszélyeztetné-e?

A feleletet az olvasókra bizzuk!

Ilyen gondolatok toluak előtérbe, midőn a harctéren hősi halált halt Gaál Imre kántortanító és levita örökébe a sárosmegyei Tapolykomlós ev. gyülekezete egy fiatal okleveles tanítónőt ültetett.

Úgy halljuk, a tapolykomlói példáját több egyházközösség követni fogja.

Áll. óvodai és áll. elemi iskolai számadások.

Az államháztartás költségvetési évének megváltoztatásával szükségessé vált az áll. óvodák és áll. iskolák költségvetési és számadási időszakának ehhez való alkalmazása, minek folytán a m. kir. vallás- és közokt.-ügyi minisztérium

megfelelő módosító rendelkezései már ki is adtak. Eszerint tehát az állami elemi népiskolák évi költségvetési és számadási időszaka az eddigi tanévek helyett az 1916-ik évtől kezdve az 1913 évi XXVI-ik t.-cikk intézkedéseinek megfelelőleg minden év július 1-jétől a következő év június hó végéig terjedő egyévi időszakban állapított meg. Az állami óvodák költségvetési és számadási éve az 1915. évi 9003. sz. vk. miniszteri rendelettel ugyanígy van megállapítva.

Mint hogy a folyó évi június hó végével úgy az áll. óvodai, mint az áll. iskolai számadások a kiadott rendelkezések értelmében legkésőbb augusztus hó 31-ikéig bemutatandók, az eljárás megkönnyítése érdekében a számadásvezetőket tájékoztatjuk a következőkről:

A vall.- és közokt.-ü. minisztérium által megfelelően módosított áll. el. iskolai költségvetési és számadási nyomtatványok használata az 1915/16-ik tanévtől kezdve az összes állami óvodákra is kiterjesztetett. Kötelezőleg elrendeltetett továbbá, hogy úgy az összes áll. el. iskoláknál, mint áll. óvodáknál a pénzzámadáson kívül az 1915/16-ik tanévtől kezdve pontos anyagszámadás is vezetessék. Kivétel nélkül minden áll. el. iskolának és minden áll. óvodának, amennyiben még nem történt volna meg, külön-külön bekötött és lapszámozott Pénzzámadási főkönyvvel és Anyagszámadási főkönyvvel kell magát ellátnia, mely főkönyvek a számadási adatok feljegyzésére legalább öt évre elegendők legyenek. A költségvetési és számadási nyomtatványok az egyöntetűség, valamint költségkimelés szempontjából a kiadott miniszteri rendelet értelmében csakis a m. kir. tud.-egyetemi nyomdától szerzendők be. A más-honnet beszerzett és a tud.-egyetemi nyomda kiadványaival minden tekintetben meg nem egyező nyomtatványokon betervezett költségvetések vagy számadások az illető hatóságok által eredményes vizsgálat nélkül visszaadandók és a meg nem felelő nyomtatványok költségeiben a felelős számadók elmaraszthatók.

Az áll. el. népiskolai pénz- és anyagszámadások tekintetében az 1915/16. tanév átmeneti év, mely ennél fogva az 1915. évi szeptember hó 1-jétől az 1916. évi június hó végéig terjedő tízhavi kezelést fogja tartalmazni. Az áll. el. iskolai számadásokat tehát az 1916. június hó utolsó napjával mindenütt szabályszerűen le kell zárni, figyelemmel azonban arra, hogy e számadási évek két hóval történő átmeneti meg- rövidítése a tanévek nagyszünidei időszakára esik, az iskolai helyiségek tisztogatására meg- állapított összegeknek, valamint esetleg egyéb címen, de ugyancsak 12 havi felosztás mellett felhasználható összegeknek az 1916. évi július és augusztus hónapokra eső hányada, minthogy ezekre már az 1916/17. tanévi költségvetés fog fedezetet nyújtani, továbbá az esetleges megtakarítások folytán mutatkozó pénzmaradvány, ezen utóbbi a jövőben is minden számadási év végével anyagi felelősség mellett visszatérítendő, illetve a m. kir. vall.- és közokt.-ü. miniszteri tárca javára számadási térítmény címén azon m. kir. adóhivatalhoz szállítandó be, ahonnet az illető iskola évi ellátmányát nyeri. A beszállítást igazoló pénztári nyugta a számadáshoz feltétlenül csatolandó. A számadási nyomtatvány hátlapján levő utasítás szerint egybeállított és kellően felszerelt elemi iskolai és óvodai pénz- és anyagszámadások felülvizsgálatra való bemutatásának határideje minden évek legkésőbb augusztus hó 31-ike, mely ideig a kis- és nagy-

közsegekből az iskolai, illetve óvodai helyi hatóság által átvizsgált számadások az illetékes járási főszolgabírói hivatalhoz s a városokban levő áll. iskolák és óvodák számadásai pedig a vármegyei közigazgatási bizottsághoz terjesztendők be, minek megtörténtéről egyidejűleg a vármegye kir. tanfelügyelősége értesítendő.

Végül megemlíttük még, hogy az áll. elemi iskolák költségvetési évének megváltoztatása az iskolai helyes gazdálkodást nem hátráltatja, mert míg egyrészt a költségvetési és számadási év első két hónapja vagyis július és augusztus hónap amúgy is a nagy szünidőre esik, addig viszont az iskolai gondnokságoknak (miképpen az óvodai felügyelőségeknek) már július hóban rendelkezésére áll a költségvetés szerint megállapított évi ellátmány felerésze, úgy hogy a felmerülő kiadások az előző költségvetés korláta között a nyári iskolai szünidei hónapokban is akadálytalanul teljesíthetők. Wick Gyula

Elméleti pedagógia.

Néhány szó az esztétikai nevelésről.

(Folyt.)

3. Mi az oka annak, hogy az eddig e téren elért eredmények oly csekélyek?

Nem dolgozunk tervszerűen. Konkrét, kézzel fogható disciplinákhoz csinálunk terveket, de az esztétikai érzelmek neveléséhez nincsen semmi határozott irányunk. A könnyebb terv szerint csináljuk, a sokkal nehezebbet azonban már a nélkül akarjuk keresztülvinni. Látszólag a Tanterv is ezen álláspontot erősíti. Azt kívánja, hogy egész nevelésünk esztétikai jellegű legyen. Ez helyes, de ennek következménye aztán, — a tiszteletreméltó kivételek létezését készséggel elismerem —, hogy miután minden nagyon nehezen lehet esztétikai irányú, mi sem az, — mint azon uralkodónak az eljárása, ki országában a nemességet óhajtván eltörölni, mindenkinek nemességet adományozott. Igazán csodálom, hogy mióta a tulajdonképeni népiskola mint intézmény fennáll, a mértékadó körök nem foglalkoztak ezen gondolattal. Tananyagbeosztás mellett részletes esztétikai nevelési program! Véleményem az, ha az országos tantervekben, mióta ilyenek léteznek, ezirányú részletes programtervezetek volnának; ha a tantestületek régóta részletes helyi tervekben állapodtak volna meg: már régen kialakult volna a helyes, célravezető módszer. Igaz, hogy az ének, rajz és mintázás terén becsületes reformtörekvéseket látunk, tapasztaljuk azonban, hogy ez sem lendít nagyon a dolgon. Minthogy e tantárgyakban az esztétikai cél világosan előtérben van és ezekben a tervszerűség mindinkább terjed, ezek tárgyalását most mellőzöm.

4. Miből álljon egy ilyen esztétikai nevelési terv?

Helyi viszonyainkat figyelembe véve, kísérletképpen közlöm a következő tervezetet.

I. osztály.

Olyan képek szemléltetése, amelyek a gyermek, valamint a felnőtt, egyszerű viszonyok között, szerény környezetben, bármilyen foglalkozás mellett, abszolút tisztaságban jelenik meg. Ezt a célt szolgálhatják majdnem összes beszéd- és értelemgyakorlati szemléltetőképeink. Ezek, ezen szempontból tárgyalva, a ruházatban, a testtartásban, a test tisztaságában megjelenő szépet látatják a gyermekekkel. Eleinte naponként, később kétszer hetenként tisztasági

szemle az iskolában. A teljesen tiszta gyermek nevének beírása a Tisztaság Aranykönyvébe. Összel az iskolai kert virágainak szemléltetése. Tavasszal az iskolai kert gyümölcsfái virágainak szemléltetése.

II. osztály.

Tisztaságra nevelés, mint az I. osztályban. Ezenkívül a Tisztaság Aranykönyvébe beírása azon gyermekek neveinek, kik naponta szappannal mosdának, a szappant időnkint bemutatják. Hetenkint házi fürdés, vagy fürdőpótló teljes mosdás télen is. A községben levő szebb épületek, udvarok, kertek szemléltetése. Csoporthint kirándulások patak- és folyóhoz. A madárdal megfigyelése.

III. osztály.

Csoportos kirándulások közel levő dombokra, táj, égboltozat, felhőzet, erdői szemléltetés. Népmeséket olvastat, ahoz az ifjúsági könyvtárban levő könyvekből előzetes tárgyalás alapján. A virágkultusz érdekében: az iskola körül 4-5 gyermekből álló csoportok egy-egy virágágyrészletet kapnak ápolásra. Minden gyermek egy virágcserepet hoz az iskolába, abban virágát neveli.

IV-VI. osztály.

Esztétikai képzés a testtartásra vonatkozólag: a járás, az evés, az ivás, a köszönés, a táncmulatságok esztétikája. A ruházat, a lakás széptani szempontból. Annak megértetése, hogy létezik nemesség, rangemelés, melyhez mindenki hozzáférhet: a tisztaság bármily szegényes viszonyok között, az összhang bármily egyszerű berendezés mellett. Igyekezünk az egyszerű földmives háza falainak festéséhez a magyar népnél divó nemzeti motívumokat meghonosítani. Megmutatjuk az országot, a főváros híresebb középületeinek képeit. Rávezetjük a gyermekeket az építményeken levő szövegek megértésére. Nagyon lassan haladva mutatunk képeket kiválóbb festőktől. Kölsön kérünk képeket szemléltetés céljából. Az ifjúsági könyvtárban levő könyvekből megfelelő részletek közös olvasatása. (Vége köv.)

László Izsák.

Egyesületi élet.

A Tanítók Házáért! Hivatalos lapunk legutóbbi számában «Egyesületi élet» című rovatunkban, «A Tanítók Házáért kérelem» című közleményünknek kiegészítésként közöljük, hogy a Tanítók Háza javára juttatandó terményeket azon kartársainktól, akiknek legközelebbi vasúti állomásuk Bártfa, a továbbítás megkönnyítése végett szívesen veszi át Schönvitzky Gyula bártfai állami isk. igazgató-tanító, egyesületi elnökünk. Az illető kartársaink tehát kérdéses szállítmányaikat a legcélszerűbben nevezett elnökünkhöz küldhetik, aki szíves készséggel továbbítja a küldeményt a Tanítók Házának.

Körlevél.

2497-1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működésben levő összes népoktatási intézetek helyi hatóságaihoz és igazgatóihoz, illetve vezetőtanítóikhoz.

A népoktatási intézetek első fokelléke a jó butorzat és felszerelés. Sajnos, a legtöbb helyen ezek beszerzésekor nem annyira azok megfelelő voltára és tartósságára, hanem az olcsóságára fektetik a főszűrt s így a legtöbb esetben selejtes és az egészségi követelményeknek kellően meg nem felelő iskolai padok, butorok és felszerelések szerelhetők be. Az iskolai butorzatot és felszerelést leghelyesebb az e célra berendezett gyárakból beszerezni, ahol szakavatott pontossággal és a követelményeknek minden tekintetben megfelelően készítetnek az iskolai padok, butorok és felszerelések s a beszerzési árban sincsen lényegesebb különbség. Ilyen készítmények előállítására van berendezve az ország-szerte jó hírnévnek örvendő Feiweil Lipót utódai gyára (Budapest, X., Kőbánya, Kolozsvári-utca 13.) is, ahol iskolai padok, mindenféle iskolai és óvodai butorok és felszerelések előnyös árban kaphatók. Az ügy érdekében ajánlom ezen gyárat Cím figyelmébe, s kérem, hogy a jelzett cégtől árjegyzéket kérni sziveskedjék, ha a felügyelete alatt álló népoktatási intézet részére valami berendezésre volna szükség, annál is inkább, mert az

illető cég hajlandó a megrendelések után járó összegből 2% ot az eperjesi Tanítók Házának juttatni s így, amidőn Cím megfelelő butorokkal és felszereléssel látja el az iskolát, egyidejűleg támogatja a Tanítók Háza fenntarthatását is.

Eperjes, 1916. aug. 9.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Hivatalos értesítés. A vall. és közokt.-ü. m. kir. miniszter úrnak f. évi aug. hó 2-ikán 9822. eln. sz. a. kelt. hozzámm intézeti rendelete értelmében a m. kir. földművelésügyi miniszter úr a hadműveletek folytán elpusztult vagy megromlott községek belsősegi rendezésének intézésére kormányhatósági megbízottal kiküldött és a folyó évi miniszteri tanácsos elhalálozott Téglás Károly miniszteri tanácsos helyett kormányhatósági megbízottként a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértőleg Kovács Gábor m. kir. főerdőtanácsost és további helyettesül az eddigi helyetteseken kívül Sáros- és Zemplénnvármegyék érdekelt járásainak területére Szántó Mihály m. kir. erdőtanácsost küldötte ki. Miről tanterületem, illetőleg Sárosvármegye érdekelt járásainak tanítószolgálat tudomás és a kormányhatósági megbízott úrnak, valamint helyetteseinek megfelelő támogatása végett értesítem. Eperjes, 1916. aug. 9. Szabó Elemér, kir. tanfelügyelő.

Beszerzési előleg. Az állami tisztviselők részére az újabb háborús segélyek terhére beszerzési előlegek kiutalása tétetett folyamatba. Ily előlegeket kaphatnak az állami tanítók, tanítónők és óvónők is, mint állami tisztviselők. A beszerzési előleg a háborús segély 30%-áig terjed azoknál, akiknek saját háztartásuk nincs; 40%-ot azoknál, akik saját háztartást visznek de kettőnél kevesebb családtag eltartásáról gondoskodnak, vagy akik hozzátartozóik háztartásában élnek; 50%-ot azoknál, akik saját háztartásukban legalább egy családtag eltartásáról kötelesek gondoskodni. A beszerzési előleg az áll. tanterületnek a kir. tanfelügyelőség útján s legkésőbb szept. 30-ikáig kell kérni. Az írásbeli bejelentésre azonban az illető kir. adóhivatal záradékot köteles rávezetni. Mihez tartás végett közöljük még, hogy a beszerzési előleg a következő minta szerinti bejelentéssel kell kérni.

Beszerzési előleg-bejelentés.

Elsőrendű fogyasztási cikkeknek nagyobb mennyiségben való beszerzése céljából tisztelettel kérem, hogy részemre az 1916. évi 9694. eln. V. M. számú körrendelet alapján kor. beszerzési előleg engedélyeztessék.

Külön háztartást Hozzá tartozóim háztartásában
.....
.....
.....

Saját háztartásomban eltartott családtagok száma:

Illetményeimet a szám-
vevőség csoportja számfejt.
..... 1916. évi hó

A beszerzési előleg-bejelentés küzlete: (Felzet.)

bejelentése a beszerzési előleg engedélyezése iránt.

Igazoljuk, hogy bejelentő fizetés természetével bíró illetményeinek (évi-, havi-, heti-, napidíjának, bérének, szoldjának) évi összege kor. fill., továbbá, hogy bejelentő részére a közszolgálati alkalmazottak újabb háborús segélyéről szóló törvényjavaslat szerint kor. f. háborús segély volna engedélyezhető.

Bejelentő az 1916. évi 9694. eln. V. M. számú körrendeletnek 3. pontja szerint kor. fill. beszerzési előlegben részesíthető.

..... 1916. évi hó

P. H.

Közs. el. iskolai dologi áll. segélyek beszüntetése. A vall. és közokt.-ü. miniszter a községi elemi iskolák dologi szükségleteinek részben való fedezésére az 1868. évi XXXVIII. t.-cikk alapján eddig az iskolai költségvetésekben mutatkozó hiány pótlására utalványozott államsegélyek folyósítását a mult költségvetési

év végével általában beszüntette, mivel az ily természetű államsegélyek engedélyezése az 1907. évi XXVII. és 1913. évi XVI. t.-cikk intencióival és szellemével nem egyeztethető össze. A szóban levő iskolák állami támogatása ugyanis most már csak a személyi illetményeknek részben való átvállalásával történhetik. A községi elemi iskolák dologi szükségleteinek fedezésére tehát a miniszter a jövőben annál kedvezőbb engedélyezhet államsegélyt, mert az államköltségvetés XXI. fejezet 20. cím «Községi elemi iskolák segélyezése» c. 1. rovatát is meg fogja szüntetni s így megfelelő fedezet sem fog rendelkezésére állani. Ily természetű kérelmeket tehát a vm. közigazgatási bizottság több fel sem terjeszthet. A miniszter felhívta a vm. közigazgatási bizottságot, hogy ezen intézkedését az érdekelt községi iskolaszékekkel sürgősen közölje, hogy azok az államsegély megszüntetésével az iskolai költségvetésben mutatkozó hiánynak fedezéséről még idején gondoskodhassanak.

Polg. isk. osztályos helyesbítése.

A vall. és közokt.-ü. miniszter, azon tapasztalata folytán, hogy a polgári leányiskolákban a számtanban és mértanban tanúsított előmenetelnek osztályozása nem egyöntetűen történik, vagyis, hogy egyes iskolákban, helytelenül, úgy a számtanból, mint a mértanból külön-külön s viszont egyes iskolákban helyesen egy jeggyel osztályoztatnak a tanulók, tekintettel arra, hogy a kiadott tanterv a számtant és mértant egy tantárgynak veszi, a miniszter elrendelte, hogy az állami, községi, izraelita, társulati és magán polgári leányiskolákban a tanulóknak a számtanban és mértanban tanúsított előmenetele egységesen egy osztályzattal bíraltassék el és az eredmény, ennek megfelelően úgy az anyakönyvekbe, mint a bizonyítványokba is egy osztályzattal jegyzetessék be.

Iskolai butorok beszerzése.

Vármegyéinknek a hadi szimterbe való esése alkalmából, illetőleg a hadműveletek folytán számos iskola butorzata több-kevesé megromlott vagy elpusztult, minek következtében szükségessé válik a butorzatok kiegészítése. Felette fontos szerepet játszik az iskolákban lehetőség minél jobb szerkezetű padokkal való ellátása, tekintettel azon behatásra, mellyel az iskolapadok jó vagy rossz szerkezete a tanulók testi fejlődésére bir, mely körülmény arra ösztönözte Feiweil Lipót budapesti céget, hogy a különféle új szerkezetű padok megvizsgálásával, a leg-híresebb orvosok és legkiválóbb nevelők véleményeit és intézkedéseit tekintetbe véve oly célszerű iskolapadokat készítsen, melyek a hatóságok és tapasztalt tanterv szerint máris a jelenkor legjobbjainak ismertettek el. Az említett Feiweil Lipót utódai cégnél készített iskolapadokat többoldalú előnyeiknél fogva a vall. és közokt.-ü. minisztérium is ajánlotta. A padok gyártásánál a cég a következő szempontokra van tekintettel: 1. A pad a gyermek korának megfelelő méretekkel birjon. 2. Az ülésdeszkának az asztallap alá 1-3 cm-re kell nyúlnia, úgy hogy az úgynevezett minus-disztanciát képezze, de ennek ellenére a padban való felkeltés lehetséges legyen. 3. A pad erős legyen és ne mozogjon. 4. A pad szerkezete a tantelem tisztántartását lehetővé tegye. Ezen kellékeket szem előtt tartva sikerült nevezett cégnek felhajtható olvasólapok, vagy ingaszerűen hátrahajló ülések alkalmazásával oly padokat szerkeszteni, melyek minden igénynek megfelelnek és a gyakorlatban kifogástalanul beváltak. Nevezett cégnél az iskolapadokon kívül az iskolában használatos összes butorok, óvodai butorok, modern irodabutorok, tornafelszerelések és templompadok is kaphatók. Árjegyzéket szívesen küld a cég, sőt az árjegyzéki adatok kiegészítésére is készséggel szolgál rajzokkal, részletes költségvetéssel s mintadarabokkal. Megkeresések Feiweil Lipót utódai gyára Budapest X., Kolozsvári-utca 13. sz. alatt címen intézendők. Hogy pedig a megrendelőknek módjukban legyen a padok kiválóságáról meggyőződést szerezni, kívánatra a cég a szállítási és csomagolási költség megtérítése ellenében teljes nagyságú vagy miniatűr-padmintákat is küld, melyek megtekintés után a cégnek visszaküldendők. Ki kell még emelnünk, hogy a nevezett cég kijelentette, hogy amennyiben Sárosvármegye területén berendezésre kerülő iskolák iskolapad-szállításával vagy bebutorozásával meg lenne bízva, úgy a megrendelések összegéből az eperjesi Tanítók Házának 2%-ot fog juttatni.

tette, mivel az ily edélyezése az 1907. cikkek intencióival össze. A szóban ása ugyanis most ényeknek részben. A községi elemi fedezésére tehát kevésbé engedély-államköltségvetéségi elemi iskolák fogja szüntetni meg rendelkezéseiket tehát a vm. el sem terjeszthet. igazgatási bizottság az érdekelt közölje, hogy azok el az iskolai költségvetéséről k.

helyesbítése. Azon tapasztalatai kolákban a szám- elömenetelnék történi, vagyis, enül, úgy a szám- külön s viszont gy jeggel osztá- tel arra, hogy a mértant egy tan- rendelte, hogy az ati és magán pol- nak a számtanban etele egységesen és az eredmény, könyvekbe, mint ályzattal jegyez-

rzése. Várme- esése alkalmá- folytán számos megrongálódott ezteben szükség- észítése. Felette lának lehetőleg kal való ellátása, llyel az iskola- a tanulók testi r arra ösztönözte gy a különféle áiasával, a leg- b nevelők véle- tetbe véve oly k, melyek a ha- k szerint máris ettek el. Az em- készített iskola- fogva a vall- lotta. A padok szempontokra ermek korának. Az ülésdeszká- re kell nyúlnia, minus-distanciát adban való fel- ad erős legyen ezete a tante- ye. Ezen kellé- nevezett cégnek aszerűen hátra- padokat szer- ek megfelelnek beváltak. Ne- kívül az isko- óvodai buto- nafelszerelések. Árjegyzéket gyzéki adatok gál rajzokkal, abokkal. Meg- rára Budapest címen intézen- nek módjuk- ol meggyőző- szállítási és llenében teljes ákat is küld- visszakülden- a nevezett cég árosvármegye ák iskolapad- l meg lenne sszegéből az fog juttatni.

A törvényszék gyászjelentése a következő: „Az eperjesi királyi törvényszék, a területén lévő királyi járásbírók és az eperjesi királyi ügyészség fájdalommal tudatják, hogy dr. Horovitz Imre, eperjesi kir. törvényszéki orvos Eperjesen, 1916. év augusztus 25. napján, munkás életének 46 ik és törvényszéki orvosi buzgó működésének 18 ik évében, hosszú szenvedés után meghalt. Az elköltözöttnek földi maradványai folyó hó 27. napján délután 4 órakor lesznek a helybeli izraelita sírkertben örök nyugalomra helyezve. Emlékét őszinte tisztelettel, szeretettel és kegyelettel fogjuk megőrizni!”

Személyi hír. Faragó József kir. tanácsos, Eperjes sz. kir. város polgármestere aug. 24-ikén a város élmezése ügyében Budapestre utazott.

Új erdőfőtanácsos. Ófelsége a király Szántó Mihály erdőfőtanácsost, az eperjesi erdőfőtanácsosát, a Ferenc József-rend lovagját erdőfőtanácsossá nevezte ki.

Fémrekviráló miniszteri kiküldött. A kereskedelmi miniszter Fürst Sándor kir. műszaki tanácsost megbízta, hogy Sáros-, Abaúj-, Szepes-, Zemplén- és Ungvármegyék, valamint e vármegyék földrajzi területén fekvő sz. kir. és thj. felruházott városok területén mindennemű ipari üzemet megvizsgálhasson abból a szempontból, nincsen-e hadi célokra szükséges fém- anyagokból készült oly berendezése, amely az üzem szempontjából nélkülözhető vagy más anyagokból készült berendezéssel pótolható.

Házasság. Kovács György eperjes-egyház. végzett papnövendék aug. 24-ikén vezette oltárhoz Homa Margitkát az eperjesi székesegyházban. Az esketési szertartást Kisák János tb. kanonok végezte, tanú dr. Szémán István szentszéki tanácsos és Klez Gábor főgimn. tanárok voltak.

Áthelyezés. A vall.- és közokt.-ü. miniszter Róza György megyénkbeli kir. tanfelügyelőségi iskolalátogatót Gömör-Kishontvármegyébe helyezte át és őt az ottani kir. tanfelügyelőségi hivatalba osztotta be szolgálattelre. Vármegyénk tanítósága kétségtelenül meglepetéssel értesül az áthelyeztetésről, mivel Róza György iskolalátogatóban a nevelés és oktatás körüli irányítás- és útmutatásnál mindenkor jóakaró támogatóra talált s így benne igen jó barátot veszít el. Róza iskolalátogató elvitelét csakis abban látjuk, hogy a gömörvármegyei kir. tanfelügyelőség három tisztviselőjének hadban léte miatt, oja egy tapasztalt és kiválóbb munkaerőre volt szükség s így ezen hivatal munkáinak végzésére miniszterünk figyelme Rózsát szemelte ki, aki itteni buzgalma- val és nagy munkakészségével általános elismerést és megbecsülést vívott ki magának.

Daniella nővér meghalt. Az eperjesi városi kórház egyik őrangyala, Daniella nővér aug. 24-ikén, hosszas szenvedés után meghalt. Fiatalon ragadta el a halál. Alig élt 21 évet. Ravatálát könnyes szemmel állják körül a kórház hálás lakói, akiknek szenvedéseit Daniella nővér vigasztaló szóval, gyöngéd kézzel igyekezett megkönnyíteni. Ő már megkönnyebbült... Tiszta, nemes lelke már ott száll a báránnyelők régióiban, hogy megtérjen isteni Jegyéséhez... Temetése a legnagyobb részvét mellett 26-ikén a kórházból ment végbe.

Tanévnyitása. Az eperjesi ág. h. evang. Kollégium főgimnáziumában az 1916—17. tanév közgazdasági okokból csak októberben kezdődik. A javító- és minden más vizsgálatokra szept. 29-ikén reggel 8 órakor kell jelentkezni. A beiratkozások október 2., 3. és 4-ikén d. e. 8—12 órakor történnek.

Birtokvétele. Horváth Elemér miniszteri tanácsos, tőzsdeelnök, a M. Ált. Hitelbank igazgatója 750,000 koronán megvette dr. Rosenberg Teofil eperjesi ügyvéd, vm. tb. főügyész nyársárdói birtokát.

Hősi halál. Czipárik József, a cs. és kir. 85-ik gyalogezred tartalékos hadnagya augusztus 14-ikén az olasz harctéren hősi halált halt. Eperjes sportközönsége bizonyára élénken emlékszik még az ETVE egyik legtevékenyebb tagjára s kiváló footballistájára. A megnyerő modorú szerény ifjú az orosz, a szerb s az olasz harctereken 16 hónapon át küzdött.

Halálozások. Gauszagh Miklós, a gr. Hadik-féle hitbizomány uradalmainak igazgatója, hosszas szenvedés után aug. 15-ikén Alsógyertyánban meghalt. Holttestét az eperjesi ev. temetőben a családi sírboltban helyezték el. Az elhunytban Grámer Nándor eperjesi 15. táb. tarackezredbeli százados neje, sz. Dessewffy Helén, nagybátyját gyászolja.

Id. Rojkovich Sándor volt eperjesi, majd hajdudorogi egyházm. áldozár, mindkét egyházm. szentszéki tanácsosa, a miskolci kerület esperese, hejőkereszturi lelkész, életének 56., áldozárságának s házasságának 32. évében aug. 22-ikén meghalt.

Pehovits Ágoston nyug. pénzügyigazgatóhelyettes 72-éves korában aug. 19-ikén meghalt Budapesten. A boldogult ismert tagja volt társadalmunknak. Több mint évtizedet meghaladó időn át működött mint pénzügyi főtisztviselő városunkban.

Megjutalmazott sárosi tanítók. A PESTI HIRLAP milleniumi néptanító-alapjának kamataiból ezidén 415 pályázó közül 30 olyan legérdemesebb tanítót jutalmaztak meg egyenkint 100—100 koronával, akik a magyar nyelv terjesztése és tanítása körül kiváló érdemeket szereztek. Örömmel közöljük, hogy a 30 kitüntetett tanító közül három sárosi tanító van. 100-koronás jutalomban részesült Mikó Dániel palocsai, Szeghő István radácsi és Vurdák Ferenc palonczai tanító.

Őszi-vetéshez Numa Dupuy-féle búzapác (magcsáva) a legjobb. Kapható *Luchs Ede és Társánál*.

A vakok jöltevői. Az elmúlt héten a Vakok Eperjesi Intézetét Névtelen Jöltevő 150 kiló burgonya adományozásával, özv. Bodnár Józsefné pedig 2 korona adományozásával támogatta. Fogadják érte ez alkalommal is az intézet igazgatóságának köszönetét!

Köszönetnyilvánítás. A Nagysárosi Múmalomigazgatósága 500 koronát, továbbá *Bárkány* Leo úr (Alsósebes) azon alkalmából, hogy biztos tudomást szerzett arról, hogy fia élve került orosz fogságba, 25 koronát adományoztak az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat hálásan köszöni az elnökség.

Aug. 18. Az eperjesi orth. izr. templomban a király születésnapján az istentisztelet ezidén rendkívül impozáns módon folyt le. Maga a templom fenyőgalyakkal, virággirlandokkal és a szövetségesek színeivel volt feldíszítve. Az ünnepély, melyen a civil hívőkön kívül tisztjeik vezetésével a helyőrségnek körülbelül 1400 főnyi zsidóhitű legénysége vett részt, esti 7 $\frac{1}{2}$ órakor vette kezdetét. Lauer Henrik főkántor gyönyörű, mély érzéssel előadott királyimája után, a katonai parancsnokság által kirendelt, a déltiroli frontról jövő dr. Altman Adolf tábori-rabbi a nemzetiszínű drapériával bevont szószékről tüzes, hazafias beszédet mondott, melynek végeztével a nyitott frigidáda előtt nagy bensőséggel a császár- imát recitálta. Utána Lauer főkántor a 21. és 72-ik, a királyhűsre buzdító zsoltárokat adta elő. Mire az egész közönség a Himnuszra zendített rá, melynek akkordjai a mintegy 1500 főnyi közönség ajkán tomboló erővel csendültek fel. És végül, tekintettel a jelenlevő 15. gy.-e. legénységére és tisztjeire, a Gotterhalte első fejezetével végződött be a szépen sikerült ünnepély.

Szappan hiányában nélkülözhetetlen a *Renofin* kézmosószer. Kapható *Luchs-vasületben*.

Női kereskedelmi szaktanfolyam. Az Eperjesi Kereskedők Társulata által fenntartott Női kereskedelmi Szaktanfolyamnál — hatósági intézkedés folytán — a beiratások október 2. és 3-ikán délután 3—5 óra között eszközöltnék. A tanfolyamra való beiratkozás előjegyzésnek is van helye a társulat elnökségénél (Holénia Béla elnök, Fő-utca 71. sz.) 10 kor. beiratási díj lefizetése ellenében.

Dalestély az Emke kávéházban. Káldor Dezső, a berlini Wintergarten dalénekes aug. 26. és 27-ikén az Emke-kávéházban dalestélyt tart. Műsorán vannak a legújabb magyar háborús dalok, népdalok, operettek és ezenkívül a maga nemében páratlan füttyprodukciói Nótáit cigányzenészek élén önönmaga kíséri. Belépődíj nincs.

Iskolai beiratások. Az eperjesi ág. hitv. ev. elemi nép- és polgári leányiskolában a jövő tanév kezdetének — hatósági rendelet folytán — egy hónappal való kitolása rendeltetett el. Az 1916/17 évre vonatkozó beiratások október 2., 3. és 4-ikén d. e. 9—12 óráig, a női kereskedelmi szaktanfolyamnál pedig ugyanazokon a napokon d. u. 3—5 óráig fognak eszközöltetni. Az elemi és polg.-isk. javítóvizsgálatok szept. 30-ikán d. u. 2 órakor, a polg.-iskolai felvételi vizsgálatok október 2-ikán d. u. 2 órakor lesznek megtartva. Az igazgatóság.

Az eperjesi m. kir. áll. elemi népiskolai tanítónőképző-intézet igazgatója értesítést küldött be, hogy a tanítónőképző intézettel kapcsolatos gyakorló elemi iskolában és mintáóvodában a beiratások csak október 1-jén lesznek. A tanítónőképző-intézetben pedig csak október hó közepén, az épület helyreállítása után kezdődik a tanítás.

Eperjesiek hősiessége. A sárosi fiúk hősiességétől még el sem csendesült az ország, már újabb jelét adták tántoríthatlan hősiességüknek. Az oroszok aug. 14-ikén és 15-ikén 10-órás pergőtűz után támadták meg a 67-ik gyalogezred állásait. Különösen a 13-ik század bal- és a 14-ik század jobbszárnya volt kitéve erős támadásnak. A drótakadályokat átvágták. Egész az utolsóig jutottak előre. De tovább egy tapodtat sem. Mint egy a harctérről hozzánk érkezett levél írja, halottak megszámlálhatlan tömege borítja az ezred előtti terepet. 600-on felül lehet a számuk. A 35-ik orosz hadosztály 137., 138., 139. ezredei, valamint az 5-ik szibériai hadtestből az 50-ik hadosztály 200-ik ezrede állott szemben a sárosi fiúkkal. Az első alkalommal 9-soros négyszeres támadás omlott össze a hős sárosi fiúk ellentállásán, akik a «stellungból» kiugrálva állva lötték a muszkát. A harcok után az ezred Hindenburgtól távirati dicséretet kapott. Mi csak elismerésünk, hálánk s csodálatunk babékoszorúját nyújthatjuk hőseinknek.

Kérelem. A következő sorokat kaptuk a harctérről: „Tek. Szerkesztőség! Alázattal kérem többi itt levő száztizenöt társam nevében is (mind eperjesi), miszerint sziveskednék közönni egy felhívást nagybecsű lapjukkban Eperjes város nagyérd. közönségéhez, hogy legyenek oly kegyesek a *kiolvasott magyar napi- és hetilapokat* ide címre elküldeni szétosztás céljából. Itt Oroszország mélyében különösen érezzük szükségét magyar ujságnak. Más olvasnivalót is köszönettel fogadunk. Remélve, hogy soraim kedvező meghallgatásra találnak, maradok Eperjes város n. é. közönségének, hazafias üdvözléssel: Táb.-posta 253., 1916. aug. 18., *Zsupnik* Kálmán, m. kir. 3. honv.-tűzér a m. kir. 70. hadoszt.-lőszertelep I. ágyús löszeroszlopánál.“

Adományok. A Nagysárosi Múmalom igazgatósága 50 koronát és Weisz Ignácné úrnő (Alsósebes) 10 koronát adományozott az eperjesi ev. Gyámint. Nőegylet diakonissza-alapja javára. Fogadják ezen nemesszívú adományaikért leg-őszintébb köszönetünket! Az elnökség.

Középfokú tanintézeteknél a tanév kezdete. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a háború okozta rendkívüli gazdasági helyzetre való tekintettel, mely a fiú- és leányiskolai, tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézeti, felsőkereskedelmi és polgári iskolai vidéki tanulóknak idegen városokban való kellő élelmezését megnehezíti, az 1915. évi XIII. t.-c. 5. §-a alapján nyert törvényes felhatalmazás alapján akként rendelkezett, hogy az 1916/17-ik tanévben a rendes tanítás a középfokú tanintézetekben általában szeptember 15-ikén kezdődjék meg, oly iskoláknál azonban, amelyek internátussal kapcsolatosak, vagy oly helyeken, ahol a tanulók ellátása nehézségekbe ütközik, a tanév megnyitása október 1-jére halasztható. Az erre vonatkozó engedélyt a fenti feltétel fennforgása esetén az iskolafenntartó, vagyis az illető áll. tanintézeteknél a kir. tanfelügyelő adja meg. Természetes, ezen rendelkezés folytán a tanévet megnyitó értekezletek, a tanév-elei javító- és magánvizsgálatok ideje is változást szenved s a tanév megnyitásának időpontjához igazodik. A rendelet értelmében az oly tanintézeteknél, hol a rendes előadások szeptember 15-ikén kezdődnek, a beiratások kezdő napjával szeptember 11-ike tűzendő ki.

Négy százhatvan millió ötszázkilencven-hatezerháromszáznegyven példányban jelent meg Az Est 1910. apr. 15-ikétől 1916. dec. 31-ikéig. Valóban példátlan ez a siker. Hogy milyen amerikai arányban nőtt ennek az újságnak a népszerűsége, azt ezek a számok igazolják: 1910. áprilisában, Az Est megindulásának hónapjában, a napi, átlagos példányszám 32,329, míg 1915. decemberében már 317,380. A fejlődést pedig legelőkeltebben illusztrálják az alábbi adatok: Az Est egy évi példányszáma: 1910. (csonka év) 8.760,500, 1913. 45.838,200, 1911. 18.947,240, 1914. 78.095,600, 1912. 35.185,050, 1915. 213.769,750. És ez így megy tovább. Az Est független hírszolgálatát és nem befolyásolható bátor szókimondását biztositja mindenkorra ezt a példátlan nagy népszerűséget.

Adományok. Az eperjesi Vöröskereszt-fiókegylet javára a következő nemesszöv. adományok folytak be: 1000 kor.: a Nagysárosi Múmalom igazgatóságától; 25 kor.: Bárkány Leo (Alsósebes) azon alkalomból, hogy biztos értesítést szerzett, miszerint fia él s illetve élve került orosz fogságba; 10 kor.: dr. Balpataky Imre, Weisz Ignác (Alsósebes); 8 kor. 50 fill.: a sírokai körjegyző gyűjtése, amelyekért őszinte, hálás köszönetet mond az elnökség.

Osram axial villanykörték egyedüli rak-tára a *Luchs-vasúletben*.

Távozó tanítónő. *Mátza* Emma, eddigi jakabföldi állami el. iskolai helyettes tanítónő Vitanovára (Árva vm.) lett rendes tanítónőül megválasztva, mely állását az új tanév elejével foglalja el.

Tanítónőváltás. A budaméri ág. h. ev. elemi iskolánál lemondás folytán megüresedett tanítói állásra *Javornitsky* Albert okl. tanító lett megválasztva, aki eddig Abaújharasztiban működött.

Alapítólevél-jóváhagyás. A lubotényi áll. el. iskola 1915/16. t. é. növendékei közös adakozásból egy darab 50-koronás III-ik hadikölcsön-kötvényt szereztek, melyet kezelés végett az iskolai gondnokságnak adtak át azzal, hogy kamataiból évente az iskola legszegényebb szorgalmas tanulója könyvekkel láttassék el. A vall.- és közokt.-ü. miniszter az iskolágyermek dicséretreméltó buzgólkodásából létesített eme alapítványról kiállított alapítólevelet most küldötte le az iskolának jóváhagyási záradékkal ellátva.

Lóvásár Eperjesen. Aug. 28-ikán az eperjesi vásártéren nagy lóvásár lesz, melyen katonai bizottság a hadsereg részére fog vásárolni lovakat. A kialakított vételárát azonnal készpénzzel fizetik.

Kérelem. Az eperjesi Vöröskereszt-kórház ápolónői kara a betegszobák feldíszítéséhez szükséges *cserépvirágok* adományozására ezúton kéri a közönséget.

Cseplési idényre *gépölaj, hengerölaj, tavotta, gyanta* minden mennyiségben legolcsóbb *Luchs Ede és Társánál*.

Jótekonycélú gyűjtés. *Stávorszky* Ferenc vargonyi gör. kath. elemi iskolai tanító ismét kopogtatott kis községe házait s ez alkalommal sem talált zárt ajtókra, amennyiben 16 kor. 80 fill.-t gyűjtött, beleszámítva azon 2 kor.-t, melyet tanítványai adtak össze a hernyószedés alkalmával kapott díjakból. Az összeget nevezett tanító felerészben a hadban elesett tanítók özvegyei és árvái alapja javára és felerészben pedig a sárosvármegyei hadiárvaoknak szánta. Az ekként beérkezett pénzt a kir. tanfelügyelőség jegyzékébe foglaltan, két egyenlő részre osztva, illetékes helyekre továbbította.

Az eperjesi hősök emlékére Faragó

József kir. tanácsos, polgármesternél adakoztak:

Nagy Mihály . . . 10k.	Vendrák István . 10k.
Krisztián Lajos . . 30 "	Mózer Rudolf . 310 "
Cséc József . . . 10 "	Lengyel Mihály . 30 "
Cséri Jakab . . . 100 "	Borták János . . 40 "
Márkus Lajos . . . 50 "	Lengyel Mihály . 20 "
Mózer Rudolf . . . 20 "	Lengyel Mihály . 20 "
Cséc József . . . 20 "	Cséc József . . . 40 "
Vendrák István . 10 "	Kulik József . . . 30 "
Vendrák Mihály . 20 "	Lengyel Mihály . 90 "
Dexler Mór . . . 50 "	Drencsák János . 20 "
Mózer Rudolf . . 80 "	Gazdag János . . 80 "
Sztrahala Gusztáv 90 "	Gazdag András . 90 "
Cséc József . . . 30 "	Mura András . . 30 "
Vendrák István . 20 "	Rimai Mihály . . 40 "
Kulik József . . . 20 "	Borták János . . 40 "
Cséc József . . . 80 "	Mózer Rudolf . 100 "
Sztrahala Gusztáv 40 "	Sztrahala Gusztáv 60 "
Mózer Rudolf . . 60 "	Lengyel Mihály 410 "
Cséc József . . . 20 "	Szedlacsek Gyula 10 "
Gazdag András . 20 "	Spilda Ede . . . 30 "
Mózer Rudolf . . 70 "	Vendrák Mihály . 40 "
Sztrahala Gusztáv 30 "	Vendrák István . 40 "
Rimai Mihály . . 10 "	Dávidkó Géza . . 50 "
Lengyel Mihály . 30 "	Szobotka Vencel 20 "
Dávidkó Géza . . 60 "	Borták Mihály . . 20 "
Cséc József . . . 10 "	Klapkó István . . 30 "
Sztrahala Gusztáv 10 "	Cséc József . . . 60 "
Mózer Rudolf . . 40 "	Borták János . . 20 "
Szobotka Vencel . 10 "	Dávidkó Gyula . 20 "
Lengyel Mihály 100 "	Seszták Antal . . 150 "
Kulik József . . . 10 "	Molnár János . . 10 "
Dávidkó Géza . . 20 "	Rusznayk András 50 "
Lengyel Mihály . 40 "	Treutél Izrael . . 10 "
Lengyel Imre . . 20 "	Ferencz András . 50 "
Lengyel Mihály . 20 "	Orosz János . . . 30 "
Cséc József . . . 90 "	Tóth János . . . 40 "
Kulik József . . . 20 "	Mura András . . 50 "
Mózer Rudolf . . 70 "	Csorba István . . 20 "
Sztrahala Gusztáv 50 "	Kovács Imre . . . 60 "
Vendrák István . 30 "	Marinyák István . 10 "
Klapkó István . . 20 "	Janosik Franciska 10 "
Borták János . . . 10 "	Klein Hermann 100 "
Takács András . . 20 "	Fagula András . . 40 "
Szobotka Vencel . 30 "	
Cséc József . . . 50 "	összesen: 4080 k.

Eddigi gyűjtésünk 13,248'06 kor.

Főösszeg . . 17,328'06 kor

«A Társaság.» A németek nagy uralkodójáról, II. Vilmos császárról készült kedves illusztrációk és a cs. és kir. 7. számú huszárezred több tisztjének Senyei József főhadnagy, festőművész által rajzolt portréi teszik érdekessé A TÁRSASÁG eheti számát. Cikket a germán imperátorról Körmendy Viktor írt, míg novellát Pásztor József és Andorffy Mária tollából közöl az újság. Zsoldos Benő folytatja Alexander Roberts «Szedán» című elbeszéléseinek fordítását, verset pedig Lengyel István, Keblovsky Lajos, Kovásznay Erzs. és Angyal Emili írtak. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota.

Szemléltető-képek óvodák részére.

A vall.- és közokt.-ü. miniszter az iskoláknak történeti szemléltető-képekkel való ellátása mellett intézkedett aziránt, hogy az óvodák is megfelelő szemléltető-képekkel láttassanak el. Ezen

kisedóvodai új szemléltető-falikepek is elkészültek már és most vannak szétküldés alatt. A képsorozatok az óvodák külön tokba helyezve kapják meg. A szállítás könnyebbé tétele céljából akként történt intézkedés, hogy a küldemények egyes a környékbeli óvodák által könnyen megközelíthető központokat képező iskolákba, valamint a kir. tanfelügyelőséghez irányítottak, ahonnan azután az illető óvodák a maguk csomagját elvitetik. Minden egyes képsorozat 15 darabból áll, mely tokkal együtt 40 korona értéket képvisel.

Az Eperjesi Kereskedők Társulata

aug. 12-ikén tartotta rendkívüli közgyűlést, amelyen határozatilag kimondotta, hogy kereskedőink szükségesnek tartják a tömörülést s a már két év óta beállott pangás helyett új életet kívánnak önteni társulatuk működésébe. A rendkívüli közgyűlés közfelkiáltással újból *Holénia* Bélát választotta meg elnökének és Glasner Mórt alelnökének. Az elnökség ez alkalommal kifejtette álláspontját és munkaprogramját, amelynek egyhangú elfogadásától tette függővé az eredményes társulati szervezkedésnek a lehetőségét. Az elnökség irányelve a közérdek megóvása mellett a kiskereskedők boldogulása. Elejét kívánja venni annak a sok panasznak, a mely utóbbi időben gyakran oly méltatlanul hangzott el városunk kereskedői ellen. Felhívja ennek következtében a tagokat az önzetlen, fáradságot nem kímélő munkára. Szükségesnek tartja az elnökség a tagok figyelmét felhívni a társulat által fenntartott kereskedelmi tanonciskolának az eddiginél nagyobb anyagi támogatására, mert a kormány a mai nehéz viszonyokra való tekintettel tetemesen leszállította az államsegélyt s így annak fenntartásához a jövőben nagyobb összeggel kell hozzájárulnia. Hasonlóképp szükségesnek és fontosnak tartja a női kereskedelmi szaktanfolyam továbbfejlesztését, amely eddig is oly szép eredményeket ért el. A háborús és a jelenlegi nehéz megélhetési viszonyok feltétlenül megkívánják a kereskedők, de különösen a fűszerkereskedők tömörülését. E célból szükségesnek tartja a szakmabeli szakosztályok megalakítását. A közgyűlés az elnökség javaslatát egyhangulag magáévá tette, majd megalakult a 20 rendes- és 4 póttagból álló választmány. A közgyűlést követő választmányi ülésen a tisztikart választották meg. Titkár lett dr. Maibaum Artúr, pénztáros Kun Sándor, és háznagy Klein Jenő. A szervezési munkálatokról ezúttal már a pénztáros tett jelentést, mely szerint eddig majdnem az összes számottevő kereskedők — 116-an — csatlakoztak a mozgalomhoz s így máris biztosítva van társulatunk fejlődő- és akcióképesége. Remélhető, hogy a kereskedők konzervatív része is rövidesen csatlakozni fog e mozgalomhoz, hiszen ez úgy az összesek, mint az egyesek érdekében indult meg. A választmány által megalakított fűszerkereskedők szakosztálya már megkezdte munkáját. Egységes alapon rendezni kívánja az összes üzletekben az egységes árakat, szabályozni kívánja s megszünteti az eddigi cukormizériákat. Az Eperjesi Kereskedők Társulata elnökségének programja megvalósításához a tagok önzetlen odaadó munkájára van szüksége; ha városunk kereskedői ezt megteszik, akkor úgy a köz-, valamint saját javukra nagy eredményeket érhetnek el.

Nyílt ficamot szenvedett. Aug. 18-ikán, Sósgyűlvész határában szekérre rakta a feladatott kékvetet Pavel Mária 56-éves asszony. Forró délután volt s a legyek csípésétől igen nyugtalanokdottak a tehenek. Végre is egy vi-gyázatlan pillanatban a tehenek megbokrosodtak s a szekeret asszonyostul magukkal ragadták. A jelenvolt adogató 14-éves leány nem tudott segíteni a dolgon s hogy a teheneket valamiképp megállítsa, Pavel Mária leugrott a rohanó szekérről, de oly szerencsétlenül, hogy ballábán a bokában nyílt ficamot szenvedett. Lábát most térden alul az eperjesi kórházban amputálni kellett.

NI
CSE
gyer
táplál
Próbadob
röl teljes

Az Angolkisasszonyok Sancta Maria-intézete a következő ÉRTESÍTÉST adta ki:

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1916. július hó 14-ikén 86,100. sz. alatt kelt rendeletével kapcsolatosan kiadott Leányközépiskolai Szervezet arra indította mélt. és főtiszt. Dr. Fischer-Colbrie Ágoston megyéspüspök urat, hogy jóváhagyja intézetünknek elhatározását, mely felsőbb leányiskolánknak **leány-középiskolává** való átalakulását célozza. Eddigi felsőbb leányiskolánk tehát úgy lép a középiskolák sorába, hogy megtartsa a felső leányiskola alsó négy osztályát, ehhez felső kereskedelmi iskolát csatol. Lesz tehát az új szervezet szerint: felső leányiskola I., II., III., IV. osztály és felső kereskedelmi iskola V., VI., VII. osztály

Megszűnnék ennél fogva az eddigi felsőbb leányiskola V., VI. osztálya. Ha azonban úgy eddigi, mint új tanítványaink közül akadnak olyanok, kik az új szervezet szerinti felső leányiskola V., VI., VII. osztályát végezni akarják, azok a miniszteri rendelet V/23. §-a értelmében a felső kereskedelmi iskola V., VI., VII. osztályában hallgathatják azokat a tárgyakat, melyek az iskolával azonosak, egyéb tárgyakban pedig külön oktatást nyernek.

- Tanítási díj lesz a felső leányiskola I., II., III., IV. osztályaiban 100 kor.,
- a felső kereskedelmi iskola V., VI., VII. osztályaiban 180 kor.
- Beiratási díj mind a két fokozaton évenként 20 kor.
- Könyvtárdíj a négy alsó osztályban évi a kereskedelmiben 2 kor., 4 kor.
- Írógéphasználat 5 kor.
- Tanulmányi-úti alapra 1 kor.
- Évvégi bizonyítványra 30 fill.
- Évvégi értesítőre 1 k. 40 f.

Azonkívül az 1914:XXXVI. t.-c. 76. §-a értelmében minden tanuló köteles tanári nyugdíjalapra évenként 12 kor. járulékot fizetni.

Bentlakás és ellátás az intézetben jelenleg, a drágaság miatt 800 kor., rendes körülményekben 700 kor.

Rendkívüli tantárgyakért külön díjak fizetendők; ezekről, valamint a mellékkiadásokról felvilágosítást ad az intézeti értesítő. Érdeklődőknek szívesen megküldjük.

Kivánatos, hogy a felső kereskedelmi iskolába való jelentkezés mielőbb megtörténjen; a beiratások, közgazdasági okokból 1916. szept. 1-je helyett 1916. évi **október 2., 3. és 4-ikén** lesznek.

A felső kereskedelmi iskolába léphetnek mindazok, kik a polg. iskola IV., vagy a felsőbb leányiskola és leánygimnázium IV. osztályát legalább is elégséges eredménnyel végezték.

Polgári iskolából való átlépésre különbozetti vizsgálat jogosít; e vizsgálat díja 30 kor.

Egyéb felvilágosítást szívesen ad az intézet igazgatósága.

Bentlakó növendékeink tartoznak hazulról egyszerű tegethokkék öltözékeket (matróz-minta) hozni, mert a gyárak nem adnak rendelkezésünkre nagyobb szövetkészletet.

Tudomásul adja az intézet azt is, hogy az 1916/17. iskolai évtől kezdve a polgári leányiskola tanulói 8 koronát tartoznak évenként fizetni tanári nyugdíjalapra. (1914. évi XXXVI. t.-c. 76. §-a.)

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. aug. 22-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	13,650.33
Kovács József körjegyző gyűjtése	
Andrásvágásán	24.-
Ugyanannak gyűjtése Harapkón	88.-
Ugyanannak gyűjtése Monyhádon	32.40
Kompanyik István boroszlói r. kath. lelkész gyűjtése	15.-
Laborczy Mihály roskoványi r. kath. lelkész gyűjtése	12.85
Oszikó község lakosságának gyűjtése	43.56
Bartosfalu lakosságának gyűjtése	23.22
Péchy Rudika születésnap ajándéka	10.-
Girálty kir. adóhivatal tisztviselőinek gyűjtése	650.-
Összesen: 14,549.36	

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Együttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. augusztus 22. **Dr. Máriássy Béla**, vármegyei árvaszéki elnök.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Nagyobb az ára a magyar gabonának, mint az osztráknak az új rendeletek szerint. Egyrészt, hogy ne csempésszék ki a mienket, másrészt, hogy az osztrák iparcikkek drágulásával szemben a mi termelésünk is lásson valami hasznot.

A lengyel termés nemcsak az ottani lakosság és katonaság ellátására lesz elegendő, de jut belőle a megszállt államokba is.

Földgázzal fűt 30 fillérért naponta egy szobát Tordán a földgázvezető r.-t. Ennél olcsóbbat már igazán alig lehet kívánni.

Fuvardíjkedvezmények beszüntetése Ausztriában. Odaát már szüntetik a nagy vállalatok vasúti fuvardíjkedvezményeit. Nálunk ezt csak a háború miatt tartják.

Megszabták a cipőárakat szországbankban. A férficipőknek 23, a nőcipőknek 20 rubel a legnagyobb ára. (Egy rubel mintegy 20 fillér.) Számos cipőgyár beszüntette a gyártást. Az árakkal nem boldogul.

Városi sertéshízlálás. A fővárosi és czegledi, még a félbemaradt aradvárosi mintára Brassó is 1000 sertés hízlálására rendezkedett be.

A tengeri csírátlánítására s a tengeri olaj-gyártására hanyatt-homlok rendezkednek be a malmok, sőt még a szeszgyárak is. Az önzetlen föltalálót meg, amikor segídezni akar a találmányát kizsákmányoló vállalatoknál, hát egyszerűen kitessekelik.

Közel 12 milliárd már eddig is a hadikiadások Magyarországra eső része. A kvótának megfelelően, Ausztriáé pedig 18 milliárd. Födözettel majd foglalkoznak annak idején.

Olcsóbb lesz a bőr, mintegy 20%-kal. Ha ugyan igaz.

Külföldi kézre juttatja az altruista bank a magyar birtokokat. Pedig aligha erre alakult. Legújabbán dr. Skoda Károly lovagnak, a pilseni árúgyár vezérigazgatójának adott el zemplénmegyei birtokokat. Skodának tudvalevőleg újabbán szoros kapcsolatba kerültek Kruppékkal s így hát nemcsak osztrák, hanem egyenest külföldi kézre jutott ez a hazai föld. Pedig akié a föld, azé az ország.

Az ötödik német hadikölcsön kisebb kamatozású lesz. Hír szerint 5, 4 1/2, sőt 4%-kal. **Sz. L.**

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok: **Dvortsák Győző, Koós Ernő és Frigyes.**

Veszünk

vadásztilalom alá nem eső vadat, mézet, mákot

legmagasabb áron.

Eperjesi Keresztény Fogyasztási Szövetkezet
● Fő-utca és Laktanya-utca sarok. ●

Érdeklődők figyelmébe!

A katonai kocsiszin udvarán (utca) f. é. augusztus 30-ikán délutáni 3 órakor nyilvános árverésre kerül

4000-4500 kg. szalma,

mely a tartalékkórház szalmazsákjaiból lett kiürítve. A szalma ára azonnal kifizetendő és még aznap elszállítandó volna.

Tanulónak

jó fiút felvesz
Szilvássy Vilmos,
fodrász.

Szabadalmazott
«Reform»-cipőtalp
eperjesi lerakatához

agilis üzletvezető

.... kerestetik.

Közelebbi adatok a Kósch-cégnél.

Nyomdásztanulónak

!! felveszünk 14 évet betöltött s legalább hat osztályt végzett ifjút. !!

Kósch Árpád könyvnyomdája
Eperjes, Főutca 59. sz.

== HIRDESSÜNK ==
AZ EPERJESI LAPOKBAN!

NESTLÉ-FÉLE
CSECSEMŐK GYERMEKLI SZT
gyermek és lábadozók legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után. Mindenkor kapható.

Próbadozót és tanulságos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a **Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I, Biberstrasse 3/U.**

MEGHÍVÓ. A Szinyei Mezőgazdák Szesztermelő Szövetkezete f. hó 30-ikán délelőtt 10 órakor dr. Rosenberg Teofil eperjesi ügyvéd irodájában

rendkívüli közgyűlést

tart. Tárgy:

1. Jelentés a múlt évről. — 2. Esetleges indítványok. — 3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése. — 4. Az igazgatóság s felügy.-bizotts. választása.

A szövetkezet t. tagjait van szerencsénk a rendkívüli közgyűlésre ezúton meghívni. **Az elnökség.**

Ismételadók, ügynökök, házalók, vásárosok megszerezhetik a legszébb, selyemmel hímzett

háziáldást

bármely nyelvű szöveggel, passepartout-al, 42x52 cm. nagyságban

JELINEK HUGÓ hímzőgyárában Bécs, VII., Lindengasse 55.

Tisztelettel tudatom, hogy raktáramat Eperjesen, Fő-utca 107. szám alatt megnyitottam, ahol

chamotte-cserépkályhák és kandallók, tűzhelyek

dús választékban kaphatók. Átrakások és javítások elfogadtatnak úgy helyben, mint vidéken s azok pontosan és jutányosan eszközöltetnek. **Lipovszky Imre** kályhás-mester.

FOGTECHNIKAI TEREM.

Fogsorokat és egyes fogakat, arany platina-koronát, híd munkát rágásra kifogástalanul használható, művészies és ízléses kivitelben készítek; valamint

foghúzás, fogtömés legjutányosabban.

LEFKOVITS IGNÁC = KASSA Fő-utca 65. :: I. emelet

vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért a milleniumi országos kiállításon kitüntetve.

Geschmackvolle, elegante u. leicht ausführbare Toiletten

WIENER MODE

mit der Unterhaltungsbeilage „IM BOUDOIR“. Jährlich 24 reich illustrierte Hefte mit 48 farbigen Modellen, mehr als 2800 Abbildungen, 24 Unterhaltungsbeilagen und 24 Schnittmusterbogen

Vierteljährlich: K 3.50 = Mk. 3.—
Einzelne Hefte 60 h = 52 Pfennig

GRATISBEILAGEN:

„Wiener Kinder-Mode“

„Für die Kinderstube“

„Für ältere und stärkere Damen“

„Für Haus und Küche“

„Schnittmusterbogen“

Schnitte nach Maß. Die Abonnentinnen erhalten Schnitte nach Maß für ihren eigenen Bedarf und den ihrer Familienangehörigen in beliebiger Anzahl gegen Ersatz der Spesen von 30 h = 30 Pfennige unter Garantie für tadelloses Passen. — Die Anfertigung jedes Toilettenstückes wird dadurch jeder Dame leicht gemacht

Bestellungen bei allen Buchhandlungen und Zeitungsgeschäften sowie beim Verlag der „Wiener Mode“, Wien VI/2, Gumpendorferstraße 87. — Bei den Postanstalten zum amtlichen Tarif

Die „Wiener Mode“ ist sowohl in der österreichischen als auch in der deutschen Postzeitungsliste eingetragen

KIADÓ

üzleti helyiség

szeptember 1-sejétől
Főutca 53.sz.házban.

Egy alig használt, elsőrendű

KERÉKPÁR

■ eladó. ■

Cím a kiadóhivatalban.

Zsákzsineget

nehéz és könnyű postacsomagok köztözéséhez alkalmas

TEXTIL

erőpapirspárgát

minden mennyiségben azonnal szállít a

Magyar Textilipar r.-t.

Rózsahegy-fonógyár.

Eperjesi képviselő: MAUKS K. cég, Eperjes.

ŐSZI VETÉSHEZ

Corbin magcsávázószer változatlan áron kapható. **Corbin** megóvjaa a vetőmagot varjak és egyéb madarak kártevésétől, üszögtől, rothadástól, férgektől. Egyszerű használati utasítás. Ezerszeresen kipróbálva, kitűnő bizonyítványok. Olcsó.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Újpesten.

==== Rendeléseket és kérdézősködések idejekorán kérünk. ====

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:
gép-, henger- és autóolajat, gépsziradékat, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsír-, szalonna- és olajnyereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Sürgöny-cím: WEISSEFETT Budapest.